Sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset

Kunnanhallitus 18.08.2025 § 199

Osana kunnanjohtajan vuotuisia kehityskeskusteluja kunnanhallituksen puheenjohtajisto on asettanut yhdeksi kunnanjohtajan vuoden 2025 tavoitteeksi sivistyspalveluiden kehittämisen huomioiden toimintaympäristön muutokset (KH 3.3.2025 § 63).

Vihdissä tulevina vuosina sivistyspalveluiden järjestämiseen vaikuttavat merkittävällä tavalla lakimuutokset, kuten oppimisen tuen lakimuutos, mahdolliset valtion esittämät leikkaukset sekä yleinen lasten määrän kehitys. Lasten määrän osalta esimerkiksi vuonna 2024 lapsia syntyi Vihtiin 195 kappaletta ja syntyneiden lasten määrä alitti ensimmäistä kertaa 1990-luvulta lähtien tarkasteltuna 200 syntyneen lapsen rajan. Syntyneiden lasten määrä on hiljalleen vähentynyt vuoden 2010 jälkeen, jolloin lapsia syntyi Vihtiin vielä 401. Perusopetuksessakin lasten määrä on vähentynyt. Esimerkiksi Tilastokeskuksen tietojen mukaan 7-15-vuotiaita oli Vihdissä vuonna 2020 yhteensä 3 689. Tänä vuonna Tilastokeskuksen tietojen mukaan 7-15-vuotiaita on 3 182 ja määrän ennustetaan vähenevän tulevina vuosina. Vuonna 2030 Tilastokeskus ennustaa 7-15-vuotiaiden määrän putoavan 2 635 lapseen ja vuonna 2035 edelleen 2 455 lapseen.

Sivistyspalveluiden kehittämisen tueksi kunta on kilpailuttanut toimijaa, joka laatisi ehdotuksen kunnalle väestönkehitykseen pohjautuvasta palvelutarkastelusta sivistyspalveluissa. Selvityksessä huomioidaan väestökehityksen lisäksi muun muassa varhaiskasvatuksen ja opetuksen opinpolut, eri järjestämismuodot, olemassa olevat kiinteistöt ja niiden kunto, oppilaaksiottoalueet sekä pitkän aikavälin henkilöstösuunnittelu. Selvityksen ulkopuolelle on rajattu toisen asteen koulutus. Kilpailutuksen myötä toimijaksi valikoitui FCG Finnish Consulting Group Oy.

Sivistyspalvelut ovat Vihdin kunnan suurin palvelukeskus ja tehtävillä kehittämislinjauksilla on vaikutuksia kuntalaispalveluihin, henkilöstöön sekä kuntatalouteen. Selvitystyöhön on mahdollista asettaa erillinen poliittinen seurantaryhmä työlle, jolle raportoidaan tarkemmin työn etenemisestä. Viranhaltijoista selvitystyöhön osallistuvat kunnanjohtajan lisäksi sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö sekä talousjohtaja. Seurantaryhmässä käytävien keskustelujen on tarkoitus tukea myös yhteisen tilannekuvan muodostumista sivistyspalveluiden kehittämiseksi. FCG Finnish Consulting Group Oy:n selvitystyön on tarkoitus valmistua loppusyksystä 2025.

Valmistelija — Erkki Eerola etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.044 467 5231

Esittelijä — Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus — Kunnanhallitus nimeää seurantaryhmän sivistyspalveluiden kehittämistä ohjaavan työn tueksi.

Käsittely	Keskustelun aikana Tapio Karjalainen teki Jussi Romsin ja Pasi Saarion kannattamana muutetun päätösesityksen niin, että kunnanhallitus ei nimeä seurantaryhmää, vaan kehittämistä ohjaavan työn tukeminen toteutetaan sivistyslautakunnan toimesta. Kunnanhallitus hyväksyi muutetun päätösesityksen yksimielisesti.
Päätös	Kunnanhallitus päätti yksimielisesti, että kunnanhallitus ei nimeä seurantaryhmää, vaan kehittämistä ohjaavan työn tukeminen toteutetaan sivistyslautakunnan toimesta.

Sivistyslautakunta 02.09.2025 § 33

Sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutettu FCG Finnish Consulting Group Oy.n Eero Laesterä ja Raila Oksanen ovat valmistelleet kehittämistä tukevaa selvitystyötä. Selvitystyön pohjaksi on toimiteettu varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä tilahallinnon toimesta tarvittavia taustatietoja.

Hallituksen § 199 mukaisesti sivistyslautakunta nimettiin kehittämistä ohjaavaksi ja tukevaski tahoksi, jolle raportoidaan tarkemmin työn etenemisestä.

Eero Laesterä (FCG Finnish Consulting Group Oy) tulee esittelemään selvitystyön tilannekatsausta lautakunnalle.

Valmistelija	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
Ehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän antaman tilannekatsauksen.
Käsittely	FCG:n Eero Laesterä saapui kokoukseen klo 17.56 esittelemään tilannekatsausta, ja poistui kokouksesta klo 19.18 ennen sivistyslautakunnan päätöksentekoa. Tämä § 33 käsiteltiin § 20, jonka käsittely keskeytettiin ja jatkettiin § 33 käsittelyn jälkeen, välissä pykälänumerointia muuttamatta.
Päätös	Sivistyslautakunta merkitsi tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän antaman tilannekatsauksen.

Sivistyslautakunta 21.10.2025 § 40

Sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutettu FCG Finnish Consulting Group Oy.n Eero Laesterä ja Raila Oksanen ovat valmistelleet kehittämistä tukevaa selvitystyötä. Selvitystyön pohjaksi on toimiteettu varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä tilahallinnon toimesta tarvittavia taustatietoja.

Hallituksen § 199 mukaisesti sivistyslautakunta nimettiin kehittämistä ohjaavaksi ja tukevaski tahoksi, jolle raportoidaan tarkemmin työn etenemisestä.

Eero Laesterä (FCG Finnish Consulting Group Oy) on esitellyt aineistoa sivistyslautakunnalle 2.9. 2025 ja saanut esitellessä lautakunnalta ohajusta sekä linjaavia kysymyksiä.

Eero Laesterä ja Raila Oksanen (FCG Finnish Consulting Group Oy) tulevat esittelemään selvitystyön tilannekatsausta lautakunnalle 21.10.2025 kokoukseen.

Valmistelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 050 5373340
Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 4675239
Varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 467 5275
Tekninen johtaja Ville Könönen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 0421347

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän ja Raila Oksasen antaman tilannekatsauksen.

Päätös

Sivistyslautakunta merkitsi tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän ja Raila Oksasen antaman tilannekatsauksen.

Sivistyslautakunta 25.11.2025 § 55

Sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän ja Raila Oksasen valmisteleman selvityksen loppuraportti on luovutettu kunnalle 03112025 (oheisaineisto).

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisen prosessi jatkuu seuraavasti:

Kunnanhallituksen päätöksen 18.8.2025 § 199 mukaisesti sivistyspalveluiden kehittämistä ohjaavan työn tukeminen toteutetaan sivistyslautakunnan toimesta.

Palveluverkkoselvityksen perusteella on syytä päättää palveluverkkotyön etenemisestä, osallistamisesta sekä työtä ohjaavista kriteereistä. Jatkotyöskentelyssä muodostetaan varsinainen palveluverkkosuunnitelma, jonka hyväksyy kunnanvaltuusto.

Palveluverkkosuunnitelman laadinnan yhteydessä valmistellaan ratkaisuvaihtoehdot ja niiden kustannuslaskelmat. Palveluverkkosuunnitelman laadinnan koordinoinnista vastaa sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus. Palveluverkkosuunnitelman laadinnan yhteydessä toteutetaan myös tarvittavat vaikutusten ennakkoarvioinnit.

Palveluverkkosuunnitelman valmistuttua asiasssa suoritetaan hallintolain 41 § mukainen vaikutusmahdollisuuksien varaaminen ja suunnitelma asetetaan nähtäville. Vaikutusmahdollisuuksien käyttämiselle on varattava riittävä aika. Suunnitelman perusteella pyydetään myös tarvittavat lausunnot esimerkiksi lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä.

Kuntalaisten osallisuus ja lapsivaikutusten arviointi

Osana palveluverkon kehittämisprosessia huomioidaan kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon. Palveluverkon kehittämisprosessi ja siihen liittyvä päätöksenteko toteutetaan niin avoimena kuin mahdollista. Kuntalaisille järjestetään kuulemistilaisuus, johon on etäosallistumismahdollisuus. Tilaisuus on luonteeltaan keskusteleva ja kuntalaiset saavat esittää kysymyksiä kunnan virkahenkilöille sekä päättäjille.

Palveluverkon kehittämisprosessissa on tärkeää toteuttaa lapsivaikutusten arviointi, sillä kehittämistoimet kohdistuvat laajasti vihtiläisiin lapsiin ja nuoriin. Lapsivaikutusten arvioinnin tekemistä perustelee Suomen lainsäädäntö (mm. Perustuslaki, Hallintolaki) sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimus, johon Suomi on sitoutunut. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa kuntia huomioimaan ensisijaisesti lapsen edun lapsia koskevassa päätöksenteossa. YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti lapsilla tarkoitetaan kaikkia alle 18-vuotiaita.

Lapsivaikutusten arvioinnissa on huomioitava miten päätös vaikuttaa lasten ja nuorten terveyteen, turvallisuuteen ja kehitykseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä haavoittuvassa asemassa olevassa lapsiin ja nuoriin, kuten mm. vammaisiin lapsiin ja vähävaraisissa perheissä eläviin. Erityistä huomiota on myös kiinnitettävä koulukuljeutusoppilaisiin. Lisäksi on huomioitava, millaisia vaikutuksia päätöksellä on vanhempiin ja lapsiperheiden arkeen.

Lapsivaikutusten arviointia varten perustetaan työryhmä, joka koostuu kunnan sivistys- ja hyvinvointijohtajasta, hallintojohtajasta, varhaiskasvatuspäälliköstä, opetuspäälliköstä, lapsiystävällinen kunta -koordinaattorista sekä muista mahdollisesti tarvittavista henkilöistä. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta saada nuoria mukaan suunnittelemaan lapsivaikutusten arvioinnin tiedonkeruiden toteutusta.

Tilaisuudet ja tiedonkeruut

Tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia on lasten, nuorten ja vanhempien näkemysten kerääminen ja osallisuuden varmistaminen. Koska palveluverkon kehittämisprosessi kohdistuu laajasti eri ikäisiin lapsiin ja nuoriin, tulee sen lapsivaikutusten arviointiin liittyvien osallistamismenetelmien suunnittelussa huomioida lasten ja nuorten ikä- ja kehitystaso. Lisäksi hyödynnetään jo olemassa olevaa tutkimus- ja viranomaistietoa sekä perustellaan huolellisesti, miten lasten etu on arvioitu valmistelussa ja miten palveluverkon kehittämisprosessi toteutetaan lasten edun kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Alustavan suunnitelman mukaisesti lasten, nuorten ja vanhempien näkemysten keräämistä varten toteutetaan eri tyyppisiä tiedonkeruita. Lasten ja nuorten näkemyksiä tullaan keräämään eri ikä- ja kouluasteille soveltuvin menetelmin. Varhaiskasvatuksessa tiedonkeruu toteutetaan toiminnallisen tehtäväpaketin avulla, ja opetuksen puolella käytetään sekä toiminnallista tehtäväpakettia että sähköistä kyselyä. Lisäksi huomioidaan eri kieliryhmät ja toimintakyvyn rajoitteet, jotta tiedonkeruut ovat saavutettavia. Huoltajilta tullaan keräämään tietoa sähköisen kyselyn avulla.

Lisäksi henkilöstöä, vaikuttamistoimielimiä ja tarvittaessa muita sidosryhmiä tullaan kuulemaan toteutusvaiheessa laajasti.

Viestintä prosessin eri vaiheissa

Viestinnällä on lapsivaikutusten arvioinnissa keskeinen rooli ja sen on oltava riittävää valmisteluvaiheesta prosessin päättymiseen saakka. Kehittämisprosessin avoimuuden varmistamiseksi avataan oma sivu kunnan verkkosivuille, jonne kootaan keskeiset tiedot palveluverkon kehittämisen eri vaiheista. Sivustolla julkaistaan myös tiedonkeruiden koosteet sekä muut prosessin etenemisen kannalta olennaiset materiaalit ja päivitykset.

Päätöksestä viestitään lapsille, huoltajille, kuntalaisille ja henkilöstölle. Prosessin päätteeksi järjestetään myös infotilaisuudet henkilöstölle ja huoltajille ja muille kuntalaisille.

Päätöksenteon jälkeen ennakoituja vaikutuksia on arvioitava sopivalla aikajänteellä ja selvitettävä, onko päätöksellä ollut vaikutuksia, joita ei etukäteen arvioitu.

Päätöksentekoprosessi

Päätöksentekoprosessin seuraavissa vaiheissa sivistyslautakunta tekee esityksen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle palveluverkkosuunnitelman laatimisen sitovista periaatteista sekä aikataulusta. Valtuuston tehtyä päätös palveluverkkosuunnitelman laatimisesta, aikataulusta ja periaatteista, käynnistetään valmistelutyö ja

ennakkovaikutuksien arviointi annettujen reunaehtojen mukaisesti. Valmistellusta aineistosta pyydetään lausunnot tarvittavilta tahoilta ja asiaa käsitellään kunnan henkilöstön kanssa, minkä jälkeen suunnitelmasta laaditaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle esitettävä esitys. Valtuuston lopullisen päätöksenteon jälkeen tulee varata aikaa tarvittavien yhteistoimintaneuvotteluiden käymiselle mahdollisten henkilöstöön vaikuttavien muutoksien toimeenpanemiseksi.

Valmistelija

Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 5373340
Essi Piirojärvi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 168 5451
Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 467 5275
Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 4675239
Anna Väre etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 185 6422

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

1. Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen FCG laatiman Vihdin kunnan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon kehittämisen strategisen suunnitelman sekä siihen liittyvän prosessikuvauksen.
2. Sivistyslautakunta antaa keskustelun pohjalta lausuntonsa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esitettäviksi palveluverkkosuunnitelmaa ohjaaviksi tavoitteiksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa Satu Mali teki Kaddi Taltsin kannattamana seuraavan muutosehdotuksen:
1. Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen FCG laatiman Vihdin kunnan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon kehittämisen strategisen suunnitelman sekä siihen liittyvän prosessikuvauksen.
2. Sivistyslautakunta antaa keskustelun pohjalta lausuntonsa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esitettäviksi palveluverkkosuunnitelmaa ohjaaviksi tavoitteiksi. Sivistyslautakunta päättää aloittaa palveluverkkosuunnitelman laatimisen lapsivaikutusten arvioinnin jälkeen.

Keskustelun kuluessa Petteri Lindfors, Susanna Tiirikaisen kannattamana, teki seuraavan esityksen asian palauttamisesta valmisteluun:
Kuntalain 37 § mukaan kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon palvelujen järjestäminen ja tuottaminen. Vihdin kuntastrategian 2025 – 2033 työ on vasta käynnissä ja lähetetty lausuntokierrokselle lautakuntiin, jossa lausunnot tulee antaa 19.1.2026 mennessä.

Palveluverkkosuunnitelma on alisteinen kuntastrategialle, joka määrittää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet.

Kuntastrategian ollessa edelleen kesken ja hyväksymättä sivistyslautakunta palauttaa asian valmisteluun. Se tuodaan uudelleen käsittelyyn kun kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa.

Koska asiasta oli tehty esitys palauttamisesta valmisteluun, asiasta oli äänestettävä. Äänestys suoritettiin nimenhuutoäänestyksenä, jossa JAA oli esittelijän ehdotus, ja EI oli Lindforsin ehdotus asian palauttamisesta

valmisteluun. JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Mali, Salin, Talts) ja EI-ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä). Lindforsin ehdotus asian palauttamisesta valmisteluun voitti.

Sivistyslautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun äänestyksen perusteella.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun.

Sivistyslautakunta 31.03.2026 § 21

Vihdin uusi kuntastrategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa 23.3.2026 § 18. Kuntastrategia ottaa kantaa toimintaympäristön kehittämiseen seuraavasti:

Laadukkailla peruspalveluilla toimivampaa arkea

Väestömme ikääntyy, perheiden rakenteet moninaistuvat ja kuntalaisten tarpeet muuttuvat. Meidän on kehitettävä palveluitamme muutosten mukana. Tällä tavoin voimme tuottaa kestävästi aiempaa laadukkaammat peruspalvelut.

Vihti on lapsitystävällinen kunta, jossa tehdään päätöksiä lasten ja nuorten tarpeet huomioiden. Laadukkaalla kasvatuksella ja koulutuksella investoidaan lasten tulevaisuuteen. Vihdissä jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sekä varhaiskasvatukseen ja peruskoulutukseen turvallisen matkan päässä kotoa ilman kiusaamista.

Sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n (Eero Laesterä ja Raila Oksanen) valmistelema selvityksen loppuraportti on luovutettu kunnalle 3.11.2025 (oheismateriaali). Aineisto on ollut sivistyslautakunnan käytettävissä koko valmisteluprosessin ajan sekä luovutuksen jälkeen. FCG:n asiantuntijat ovat esitelleet ja keskustelleet tausta-aineistosta sivistyslautakunnan esittelyissä prosessin aikana.

Kunnanhallituksen päätöksen 18.8.2025 § 199 mukaisesti sivistyspalveluiden kehittämistä ohjaavan työn tukeminen on toteutettu sivistyslautakunnan ohjauksessa.

FCG:n selvitystyön perusteella tulee päättää varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristön kehittämistyön etenemisestä, osallistamisesta sekä työtä ohjaavista kriteereistä. Jatkotyöskentelyssä muodostetaan varsinainen toimintaympäristö- ja palveluverkkosuunnitelma, jonka hyväksyy kunnanvaltuusto.

Toimintaympäristön kehittämissuunnitelman laadinnan yhteydessä valmistellaan ratkaisuvaihtoehdot ja niiden kustannuslaskelmat

huomioiden FCG:n loppuraportti sekä toimintaympäristön nykytila ja tulevaisuuden tarpeet. Suunnittelun koordinoinnista vastaa sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus. Laadinnan yhteydessä toteutetaan myös tarvittavat vaikutusten ennakkoarvioinnit.

Kuntalaisten osallisuus ja lapsivaikutusten arviointi (LAVA)
Osana toimintaympäristön kehittämisprosessia varmistetaan kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon. Prosessi toteutetaan mahdollisimman avoimesti. Kuntalaisille järjestetään kuulemistilaisuus, johon tarjotaan etäosallistumismahdollisuus. Tilaisuus on keskusteleva, ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää kysymyksiä kunnan viranhaltijoille ja päättäjille.

Kehittämistoimet kohdistuvat laajasti lapsiin ja nuoriin, minkä vuoksi lapsivaikutusten arviointi on keskeistä. Lapsivaikutusten arviointia perustelee Suomen lainsäädäntö (mm. perustuslaki ja hallintolaki) sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimus, johon Suomi on sitoutunut. Lapsen etu on otettava ensisijaisesti huomioon lapsia koskevassa päätöksenteossa. Arvioinnissa huomioidaan vaikutukset lasten ja nuorten terveyteen, turvallisuuteen ja kehitykseen. Erityistä huomiota kiinnitetään haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin (esim. vammaiset lapset, vähävaraiset perheet) sekä koulukuljetusoppilaisiin. Lisäksi arvioidaan vaikutuksia huoltajiin ja lapsiperheiden arkeen.

Lapsivaikutusten arviointia varten perustetaan työryhmä, johon kuuluvat kunnan sivistys- ja hyvinvointijohtaja, hallintojohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspäällikkö, tilahallinnon päällikkö, yhteisöasiantuntija sekä muut tarpeelliset asiantuntijat. Selvitetään mahdollisuus saada nuoria mukaan suunnittelemaan lapsivaikutusten arvioinnin tiedonkeruiden toteutusta.

Tilaisuudet, tiedonkeruut ja saavutettavuus
Lasten, nuorten ja vanhempien näkemysten kerääminen on olennainen osa LAVAa ja osallisuuden varmistamista. Osallistamismenetelmät suunnitellaan ikä- ja kehitystaso huomioiden. Hyödynnetään olemassa olevaa tutkimus- ja viranomaistietoa ja perustellaan, miten lasten etu on arvioitu valmistelussa ja miten palveluverkon kehittäminen toteutetaan lasten edun kannalta parhaalla tavalla.

Alustavasti:
- **Varhaiskasvatus:** toiminnallinen tehtäväpaketti.
- **Perusopetus/2. aste:** toiminnallinen tehtäväpaketti ja sähköinen kysely.
- **Huoltajat:** sähköinen kysely.
- Huomioidaan eri kieliryhmät ja toimintakyvyn rajoitteet, jotta tiedonkeruu on saavutettavaa.

Henkilöstöä, vaikuttamistoimielimiä ja muita sidosryhmiä kuullaan toteutusvaiheessa laajasti.

Viestintä prosessin eri vaiheissa

Viestintä on keskeistä valmisteluvaiheesta päätöksentekoon ja toimeenpanoon. Kehittämisprosessin avoimuuden varmistamiseksi avataan kunnan verkkosivuille oma sivu, jonne kootaan keskeiset tiedot palveluverkon kehittämisen eri vaiheista. Sivustolla julkaistaan myös tiedonkeruiden koosteet sekä muut etenemisen kannalta olennaiset materiaalit ja päivitykset.

Päätöksestä viestitään lapsille, huoltajille, kuntalaisille ja henkilöstölle. Prosessin päätteeksi järjestetään infotilaisuudet henkilöstölle, huoltajille ja kuntalaisille. Päätöksenteon jälkeen ennakoituja vaikutuksia arvioidaan sovitulla aikajänteellä ja selvitetään mahdolliset ennalta arvioimattomat vaikutukset.

Päätöksentekoprosessi ja lainmukainen kuuleminen
Varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristön kehittämissuunnitelman valmistuttua asiassa varataan hallintolain 41 §:n mukaiset vaikutusmahdollisuudet ja suunnitelma asetetaan nähtäville. Vaikutusmahdollisuuksien käyttämiselle varataan riittävä aika. Suunnitelman perusteella pyydetään tarvittavat lausunnot (esim. lautakunnat ja vaikuttamistoimielimet).

Ensimmäisessä vaiheessa sivistyslautakunta tekee esityksen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle kehittämissuunnitelman laatimisen sitovista periaatteista ja aikataulusta. Valtuuston päätöksen jälkeen käynnistetään valmistelu ja ennakkoarvioinnit annettujen reunaehtojen mukaisesti. Lausuntojen jälkeen laaditaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle esitys. Valtuuston lopullisen päätöksen jälkeen varataan aikaa tarvittaville yhteistoimintaneuvotteluille henkilöstövaikutusten mahdollisen toimeenpanon osalta.

Valmistelija

Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 5373340
Essi Piirojärvi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 168 5451
Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 467 5275
Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 4675239
Anna Väre etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 185 6422
Ville Könönen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi,
Timo Tuomi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi,

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että se

1. Käynnistää varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristö- ja palveluverkkosuunnitelman laatimisen sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskuksen koordinoimana FCG:n loppuraportin, toimintaympäristön nykytilan ja tulevaisuuden tarpeiden pohjalta.

2. Hyväksyä seuraavat suunnittelua ohjaavat periaatteet ja kriteerit:

- Suunnitelman johtavana periaatteena on, että lasten ja nuorten yhdenvertainen kasvu, oppiminen ja hyvinvointi ovat toiminnan keskiössä.
- Lapsi- ja oppilasmäärän laskiessa yhdistetään palveluja samoihin kiinteistöihin ja luovutaan tarpeettomiksi jääneistä kiinteistöistä, tavoitteena tehokas tilojen käyttö. Suunnitelman yhteydessä määritellään kehitettävät kiinteistöt, joiden osalta tehdään suunnitelmat tilojen tehokkaampaan käyttöön esimerkiksi kolmannen sektorin yhteistyö huomioiden.
- Palveluverkko suunnitellaan siten, että sen avulla varmistetaan lapselle pedagogisesti ehyt ja yhtenäinen opinpolku ja opetussuunnitelman mukainen toiminta sekä resurssit.
- Esiopetuksen oppilaiden ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon lapsen tuleva lähikoulu edellyttäen, että esiopetusryhmän minimikoko 7 lasta ylittyy. Poikkeuksena on esiopetus integroidussa erityisryhmässä, jossa esioppilaiden määrä voi olla pienempi.
- Perusopetuksessa tavoitellaan minimissään 20 oppilaan ryhmäkokoa kaikissa kunnan yksiköissä.
- Perusopetuksessa koulujen suositeltu minimikoko on 40 lasta ja varhaiskasvatuksessa suositeltu minimikoko kaksi lapsiryhmää.
- Suunnittelun pohjalta päivitetään kunnan oppilaaksiottoalueet.
- Valmistelussa tulee huomioida palveluiden saavutettavuus sekä haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret.
- Palveluverkkosuunnitelma laaditaan siten, että se tukee henkilöstön saatavuutta.
- Palveluverkkotyössä varmistetaan hallintolain mukaiset vaikuttamismahdollisuudet.

Lisäksi sivistyslautakunta päättää:

3. Hyväksyä viestinnän periaatteet: avataan kunnan verkkosivuille oma sivu prosessin läpinäkyvyyden varmistamiseksi; julkaistaan koosteet ja olennaiset materiaalit; järjestetään prosessin päätteeksi infotilaisuudet henkilöstölle, huoltajille ja kuntalaisille.

Käsittely

Keskustelun kuluessa Petteri Lindfors teki Anita Lehikoisen kannattamana seuraavan muutosehdotuksen:
Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle:

1) Käynnistää välittömästi kehityssuunnitelman "Varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristö ja palveluverkko vuonna 2033". Suunnittelu tehdään sivistyslautakunnan ohjauksessa yhteistyössä elinvoimalautakunnan (kasvuohjelma) ja teknisen lautakunnan (kiinteistöt) kanssa sisältäen palvelukeskusten aktiivisen yhteistyön valmistelussa. Kehityssuunnitelman yhteydessä huomioidaan päivitettävät kasvuohjelma sekä strateginen yleiskaava.

2) Yhdistetään esittelijän ehdotuksen kohdat 2 ja 3

ja

3) lisätään kohta 3) ”Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen mahdollisen yksityistämisen valmistelu käynnistetään välittömästi, ja sen vaikutukset arvioidaan sekä tuodaan sivistyslautakunnan käsiteltäväksi ennen vuoden 2027 talousarvion valmistelua”.

Keskustelun aikana Lindfors päivitti muutosehdotustaan seuraavasti:
Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle:

1) Käynnistää välittömästi kehityssuunnitelman "Varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristö ja palveluverkko vuonna 2033". Suunnittelu tehdään sivistyslautakunnan ohjauksessa yhteistyössä elinvoimalautakunnan (kasvuohjelma) ja teknisen lautakunnan (kiinteistöt) kanssa sisältäen palvelukeskusten aktiivisen yhteistyön valmistelussa. Kehityssuunnitelman yhteydessä huomioidaan päivitettävät kasvuohjelma sekä strateginen yleiskaava.

2) Sivistyslautakunta määrittää ja linjaa tarkemmat suunnittelua ja viestintää ohjaavat periaatteet, mikäli kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto päättävät aloittaa kehityssuunnitelman laatimisen lautakunnan esityksen mukaisesti.

3) Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen mahdollisen yksityistämisen valmistelu käynnistetään välittömästi, ja sen vaikutukset arvioidaan sekä tuodaan sivistyslautakunnan käsiteltäväksi ennen vuoden 2027 talousarvion hyväksymistä.

Keskustelun kuluessa Satu Mali teki Vilja Haukkamaan kannattamana muutosehdotuksen kohtaan 2 seuraavasti:
Kohtaan 2 “tavoitellaan minimissään 20 oppilaan ryhmäkokoa” lisätään seuraavaa:
Perusopetuksessa ryhmäkokojen ja yksikkökokojen alittaminen edellyttää erillistä pedagogista ja taloudellista perustelua.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Lindforsin ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska ehdotusta ei voitu hyväksyä yksimielisesti, suoritettiin nimenhuutoäänestys kohdittain, jossa äänet jakaantuivat seuraavasti:

Kohta 1): Pohjaehdotus JAA, Lindforsin muutosehdotus EI. JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Mali, Salin, Talts) ja EI-ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä).
Päätettiin Lindforsin muutosehdotuksen mukaisesti.

Koska kohtaan 2 oli tehty myös toinen muutosehdotus (Mali), lautakunta suoritti nimenhuutoäänestyksen, jossa JAA oli Malin ehdotus ja EI Lindforsin ehdotus (esittelijän ehdotuksen kohtien 2 ja 3 yhdistäminen). JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Mali, Salin, Talts) ja EI-

ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä).
Päätettiin Lindforsin muutosehdotuksen mukaisesti.

Kohta 2): Pohjaehdotus JAA, Lindforsin muutosehdotus EI. JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Mali, Salin, Talts) ja EI-ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä).
Päätettiin Lindforsin muutosehdotuksen mukaisesti.

Kohta 3): Pohjaehdotus (ei lisätä Lindforsin ehdotuksen kohtaa 3 ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta) JAA, Lindforsin esitys EI. JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Mali, Salin, Talts) ja EI-ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä).
Päätettiin Lindforsin muutosehdotuksen mukaisesti.

Tämän pykälän käsittelyn aikana pidettiin neuvottelutauko klo 19.22-20.12.

Päätös

Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle:

1) Käynnistää välittömästi kehityssuunnitelman "Varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristö ja palveluverkko vuonna 2033". Suunnittelu tehdään sivistyslautakunnan ohjauksessa yhteistyössä elinvoimalautakunnan (kasvuohjelma) ja teknisen lautakunnan (kiinteistöt) kanssa sisältäen palvelukeskusten aktiivisen yhteistyön valmistelussa. Kehityssuunnitelman yhteydessä huomioidaan päivitettävät kasvuohjelma sekä strateginen yleiskaava.

2) Sivistyslautakunta määrittää ja linjaa tarkemmat suunnittelua ja viestintää ohjaavat periaatteet, mikäli kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto päättävät aloittaa kehityssuunnitelman laatimisen lautakunnan esityksen mukaisesti.

3) Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen mahdollisen yksityistämisen valmistelu käynnistetään välittömästi, ja sen vaikutukset arvioidaan sekä tuodaan sivistyslautakunnan käsiteltäväksi ennen vuoden 2027 talousarvion hyväksymistä.

Tiedoksi

kh

Pöytäkirjamerkintä

Petteri Lindfors osallistui etänä kokoukseen 17:00 – 19:07 ja läsnä 19:07 alkaen

Kunnanhallitus 11.5.2026 § 120

Vihdissä sivistyspalveluiden järjestämiseen vaikuttaa merkittävällä tavalla yleinen lasten määrän kehitys. Lasten määrän osalta esimerkiksi vuonna 2024 lapsia syntyi Vihtiin 195 kappaletta ja syntyneiden lasten määrä alitti ensimmäistä kertaa 1990-luvulta lähtien tarkasteltuna 200 syntyneen lapsen rajan. Vuonna 2025 lapsia syntyi Vihtiin 211, mutta syntyneiden lasten määrä on selkeästi hiljalleen vähentynyt vuoden 2010 jälkeen, jolloin lapsia syntyi Vihtiin vielä 401. Perusopetuksessakin lasten määrä on vähentynyt. Esimerkiksi vuonna 2020 tilastointipäivänä Vihdin alakouluissa oppilasmäärä oli 2 437 oppilasta ja oppilasmäärä on vähentynyt tähän hetkeen nähden 522 oppilaalla. Vähennys vastaa esimerkiksi käyttäen laskennallista 20 oppilaan minimiryhmäkokoa yhteensä 26 opetusryhmää. Oppilasmäärän laskemisen myötä myös opetusryhmien ryhmäkoot ovat laskeneet selvästi alle tavoitetason. Ryhmäkokojen muutokset näkyvät niin pienissä kuin suurissa yksiköissä.

FCG:n raportin mukaan perusopetuslasten määrä vähenee seuraavan 10 vuoden aikana MDI:n väestöennusteiden mukaan vielä noin 800 lapsella eli laskennallisesti katsoen hyödyntäen 20 oppilaan minimikokoa noin 40 opetusryhmällä. Kouluissa vapaita opiskelupaikkoja on FCG:n arvioiden mukaan nyt 1390 ja vuosina 2031–2032 yhteensä 2 161.

Varhaiskasvatuksessa lasten syntyvyyden lasku on näkynyt jo varhaisemmassa vaiheessa ja FCG:n raportin mukaan vuoteen 2035 lapsiryhmien laskennallinen vähennystarve on nykyisillä ennusteilla alle 4 ryhmää. Varhaiskasvatuksen osalta paikkoja on käytössä 1201 ja vapaita laskennallisia lapsipaikkoja on tilojen osalta nyt 291.

Koulu- ja varhaiskasvatuksen ryhmien vähentämisen, ryhmäkokojen sekä oppilaaksiottoalueiden tarkastelun ja mahdollisen tilojen tiivistämisen lisäksi väljenevät tilat mahdollistavat valikoitujen kiinteistöjen kehittämisen monikäyttöisempään suuntaan hyödyntäen yhteistyötä muun muassa kolmannen sektorin kanssa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut ovat Vihdin kunnan suurin palvelukeskus ja tehtävillä kehittämislinjauksilla on vaikutuksia kuntalaispalveluihin, henkilöstöön sekä kuntatalouteen.

Kuntatalouden näkökulmasta on odotettavissa, että tulevalla hallituskaudella valtion kiristyvä taloustilanne tulee heijastumaan kuntiin yhä suurempina leikkauksina rahoitukseen. Tämä korostaa jo nykytilanteessa tärkeää palveluiden kustannustehokkuutta. Kunnanvaltuusto on vuoden 2026 talousarviossa päättänyt strategisena tekona, että vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

Valtuustoasiain neuvottelukunta on 13.4.2026 kokouksessaan käsitellyt sivistyspalveluiden kehittämistä. Parhaimpien ratkaisujen löytämiseksi ja poliittisen yhteisymmärryksen tukemiseksi neuvottelukunta on esittänyt erillistä työryhmää päätöksenteon tueksi. Kunnanhallitus on aiemmin 18.08.2025 § 199 nimennyt sivistyslautakunnan toimimaan sivistyspalveluiden kehittämistä ohjaavan työn tukena.

Toimivalta	Hallintosääntö § 23
Valmistelija	Erkki Eerola etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5231
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää

1) edellyttää, että sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen. Tavoitteena on, että uudet oppilaaksiottoalueet ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2) edellyttää, että sivistyslautakunta koostaa koulukohtaisen listauksen toimenpiteistä laskeneiden ryhmäkokojen kasvattamiseksi lukuvuodelle 2026-2027 ja lukuvuodelle 2027-2028
3) nimetä sivistyslautakunnan valmistelemaan esityksen lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon sekä laatia tähän liittyen palveluverkon kehityssuunnitelman
4) että kohdan 3 osalta sivistyslautakunnan työskentelyä ohjaa valtuuston talousarviossa määrittelemä strategisen tavoitteen aikataulu, jonka mukaisesti vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

Käsittely

Mika Kukkula poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 18.41.

Eeva Hiila teki Ida Välimaan kannattamana keskustelun aikana muutetun päätösesityksen, jonka mukaan:

”Kunnanhallitus päättää

1) edellyttää, että sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen niin, että kunnasta muodostetaan yksi oppilaaksiottoalue. Tavoitteena on, että uusi oppilaaksiottoalue ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2) toteaa selvitystyön Sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset valmistuneen ja sivistyslautakunnan työn tukea ohjaavana ryhmänä päättyneen.
3) Valmistuneen FCG:n loppuraportin, toimintaympäristön nykytilan ja tulevaisuuden tarpeiden pohjalta kunnanhallitukselle tuodaan esitys lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon siten, että tarvittavat päätökset toimenpiteistä voidaan tehdä valtuustossa vuoden 2026 aikana.
4) Esityksen johtavana periaatteena on, että lasten ja nuorten yhdenvertainen kasvu, oppiminen ja hyvinvointi ovat

toiminnan keskiössä. Palveluverkko suunnitellaan siten, että sen avulla varmistetaan lapselle pedagogisesti ehyt ja yhtenäinen opinpolku ja opetussuunnitelman mukainen toiminta sekä resurssit. Valmistelussa tulee huomioida palveluiden saavutettavuus sekä haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret. Palveluverkkosuunnitelma laaditaan siten, että se tukee henkilöstön saatavuutta.

Lisäksi kunnanhallitus päättää:

5) Hyväksyä viestinnän periaatteet: avataan kunnan verkkosivuille oma sivu prosessin läpinäkyvyyden varmistamiseksi, julkaistaan koosteet ja olennaiset materiaalit ja järjestää prosessin päätteeksi infotilaisuudet henkilöstölle, huoltajille ja kuntalaisille.”

Tämän asiakohdan käsittelyn aikana pidettiin neuvottelutauko klo 18.41-18.55

Koska asiasta oli jätetty kunnanjohtajan päätösehdotuksesta poikkeava päätösesitys, oli muutosesityksestä äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka ovat kunnanjohtajan päätösehdotuksen kannalla, äänestävät JAA ja he, jotka ovat muutetun päätösehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Äänestys suoritettiin nimenhuuotoäänestyksenä. Äänestyksessä annettiin viisi JAA-ääntä (Pursiainen, Saario, Karjalainen, Rantanen, Sundberg) ja neljä EI-ääntä (Purje, Hiila, Roms, Välimaa). Kunnanhallitus päätti asian kunnanjohtajan päätösehdotuksen mukaisesti.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

1) edellyttää, että sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen. Tavoitteena on, että uudet oppilaaksiottoalueet ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2) edellyttää, että sivistyslautakunta koostaa koulukohtaisen listauksen toimenpiteistä laskeneiden ryhmäkokojen kasvattamiseksi lukuvuodelle 2026-2027 ja lukuvuodelle 2027-2028
3) nimetä sivistyslautakunnan valmistelemaan esityksen lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon sekä laatia tähän liittyen palveluverkon kehityssuunnitelman
4) että kohdan 3 osalta sivistyslautakunnan työskentelyä ohjaa valtuuston talousarviossa määrittelemä strategisen tavoitteen aikataulu, jonka mukaisesti vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

Kunnanhallitus on käsitellyt 11.5.2026 § 120 varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintaympäristöselvityksen tilannekuvaa ja antanut sivistyslautakunnalle tehtäväksi käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittäminen siten, että uudet oppilaaksiottoalueet otetaan käyttöön viimeistään 1.1.2027.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että 1.1.2027 alkaen kuntaan muuttavat tai kunnan sisällä osoitetta vaihtavat oppilaat ohjataan uuden oppilaaksiottoalueen mukaiseen kouluun. Kevään 2027 koulutulokkaat osoitetaan uusien oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin. Syksyllä 2027 yläkoulunsa aloittavat 7. vuosiluokkien oppilaat osoitetaan uusien oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin.

Lisäksi kunnanhallitus edellyttää, että sivistyslautakunta laatii koulukohtaisen listauksen toimenpiteistä ryhmäkokojen kasvattamiseksi lukuvuosille 2026–2027 ja 2027–2028.

Oppilasryhmien muodostaminen kouluissa tapahtuu huhti–toukokuussa. Lukuvuoden 2026–2027 osalta ryhmien muodostamista on jo valmisteltu, mutta tarkastelua voidaan täsmentää koko lukuvuoden ajan. Lautakunta käsittelee syyskuun 2026 kokouksessaan tarkemmin ryhmäkoot sekä niiden suunnitelmallisen muodostumisen lukuvuosien 2026–2028 aikana.

Kunnanhallitus edellyttää lisäksi, että varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta laaditaan palveluverkon kehittämissuunnitelma. Suunnitelma tulee aikatauluttaa siten, että se voidaan kytkeä talousarvion 2027 käsittelyyn ja saattaa kunnanvaltuuston päätettäväksi vuoden 2026 aikana.

Valmistelija — Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 537 3340

Esittelijä — Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

1. Sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen niin, että uudet oppilaaksiottoalueet ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2. Sivistyslautakunta koostaa koulukohtaisen listauksen toimenpiteistä laskeneiden ryhmäkokojen kasvattamiseksi lukuvuodelle 2026-2027 ja lukuvuodelle 2027-2028
3. Sivistyslautakunta valmistelee esityksen lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon sekä laatii tähän liittyen palveluverkon kehityssuunnitelman talousarvion 2027 valmistelun yhteydessä.
4. Kohdan 3 osalta sivistyslautakunnan työskentelyä ohjaa valtuuston talousarviossa määrittelemä strategisen tavoitteen aikataulu, jonka mukaisesti vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa Katriina Rauanmaa teki Vilja Haukkamäen kannattamana seuraavan muutosehdotuksen:

1. Sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen niin, että uudet oppilaaksiottoalueet ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2. Sivistyslautakunta valmistelee esityksen lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon sekä laatii tähän liittyen palveluverkon kehityssuunnitelman talousarvion 2027 valmistelun yhteydessä.
3. Esityksen johtavana periaatteena on, että oppiminen ja hyvinvointi ovat toiminnan keskiössä. Toimintaympäristö tukee lasten ja nuorten sosioemotionaalista kehitystä. Palveluverkon kehittämissuunnitelma suunnitellaan siten, että sen avulla varmistetaan lapselle pedagogisesti ehyt ja yhtenäinen koulupolku. Koko kunnassa huolehditaan opetussuunnitelman yhdenvertaisesta toteutumisesta sekä riittävistä ja yhdenvertaisista resursseista. Valmistelussa tulee huomioida palveluiden saavutettavuus, ryhmä- ja oppilaskohtaisen tuen yhdenmukainen toteutuminen lähikouluperiaatteella, sekä haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret. Suunnitelma laaditaan siten, että se tukee myös henkilöstön saatavuutta ja henkilökunnan mahdollisuutta tehdä hyvää kollegiaalista yhteistyötä.
4. Sivistyslautakunnan työskentelyä ohjaa valtuuston talousarviossa määrittelemä strategisen tavoitteen aikataulu, jonka mukaisesti vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Rauanmaan ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska ehdotusta ei voitu hyväksyä yksimielisesti, suoritettiin nimenhuutoäänestys kohdittain, jossa äänet jakaantuivat seuraavasti:
Pohjaehdotus JAA, Rauanmaan muutosehdotus EI.
JAA-ääniä annettiin 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä), ja
EI-ääniä 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Mali, Salin, Talts).
Päätettiin pohjaehdotuksen mukaisesti.

Tämän pykälän käsittelyn aikana pidettiin neuvottelutauko klo 19.15- 19-45.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti:

1. Sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen niin, että uudet oppilaaksiottoalueet ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2. Sivistyslautakunta koostaa koulukohtaisen listauksen toimenpiteistä laskeneiden ryhmäkokojen kasvattamiseksi lukuvuodelle 2026-2027 ja lukuvuodelle 2027-2028
3. Sivistyslautakunta valmistelee esityksen lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon sekä laatii tähän liittyen

palveluverkon kehityssuunnitelman talousarvion 2027 valmistelun yhteydessä.

4. Kohdan 3 osalta sivistyslautakunnan työskentelyä ohjaa valtuuston talousarviossa määrittelemä strategisen tavoitteen aikataulu, jonka mukaisesti vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

Sivistyslautakunta 15.9.2026 § 49

Tausta

Vihdin kunnanhallitus on käsitellyt 18.8.2025 §199 sivistyspalveluiden kehittämistä huomioiden toimintaympäristön muutokset. Tuossa yhteydessä kunnanhallitus päätti, että kunnan sivistyslautakunta asetetaan seuraamaan ja tukemaan palveluverkkoratkaisujen valmistelua. Palveluverkkoratkaisujen valmistelun tueksi kilpailutettiin konsulttipalvelut ja kilpailutuksen voittanut Finnish Consulting Group Oy (FCG) toteutti palveluverkkoratkaisujen valmistelun taustamateriaalia syksyn 2025 aikana.

Lähtökohtina valmistelussa on ollut Vihdin muuttuva väestörakenne, lasten ja nuorten ikäluokkien pieneneminen sekä kunnan talouden tasapainottamistarpeet.

Vihdin kunnan heikentynyt taloudellinen tilanne on edellyttänyt palveluverkon tarkastelua ja palveluiden järjestämistä nykyistä kustannustehokkaammin. Väestökehityksen muutokset, kasvaneet toimintakulut sekä tarve turvata kunnan talouden kestävyys edellyttävät resurssien kohdentamista mahdollisimman vaikuttavasti. Palveluverkkoratkaisun tavoitteena on varmistaa laadukkaiden lakisääteisten palveluiden saatavuus myös tulevaisuudessa, hillitä kustannusten kasvua sekä vahvistaa kunnan mahdollisuuksia tasapainoiseen taloudenpitoon.

Vihdin kuntastrategiassa yhdeksi kantavaksi tavoitteeksi on otettu laadukkaiden peruspalveluiden turvaaminen. Kuntastrategian mukaisesti: *Väestömme ikääntyy, perheiden rakenteet moninaistuvat ja kuntalaisten tarpeet muuttuvat. Meidän on kehitettävä palveluitamme muutosten mukana. Tällä tavoin voimme tuottaa kestävästi aiempaa laadukkaammat peruspalvelut.*

Vihti on lapsitystävällinen kunta, jossa tehdään päätöksiä lasten ja nuorten tarpeet huomioiden. Laadukkaalla kasvatuksella ja koulutuksella investoidaan lasten tulevaisuuteen. Vihdissä jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sekä varhaiskasvatukseen ja peruskoulutukseen turvallisen matkan päässä kotoa ilman kiusaamista.

Valmistelun edetessä palveluverkkoon kohdistuvaa esitystä on käsitelty sivistyslautakunnan kokouksissa. Valmistelussa on huomioitu muun muassa kunnan väestökehitys, oppilas- ja lapsimäärien ennusteet,

palveluverkon nykytila sekä vaihtoehtoiset mallit palvelujen järjestämiseksi tulevina vuosina. Tämän lisäksi palveluverkkoratkaisun käsittelyjärjestys on esitelty kunnan yhteistoimintaryhmälle (24.8) ja sivistyslautakunnalle 1.9.2026.

Kunnan oppilasmääriä on arvioitu käyttäen kunnan omaa aineistoa 9.8.2026 eri oppilaaksiottoalueella asuvista 0-15 vuotiaista lapsista. Seuraavassa kuviossa on esitetty Vihdin 0-15v ikäluokkien koot 9.8.2026.

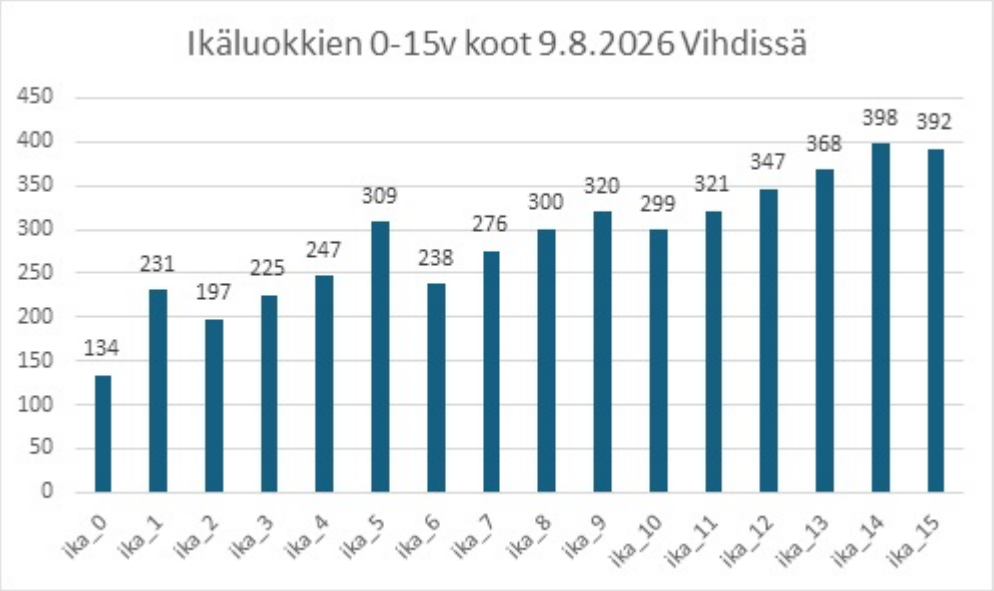

Vihdin kunnalla on yhteensä 14 varhaiskasvatuksen yksikköä sekä yksi avoin päiväkoti, joista yksi varhaiskasvatuksen yksikkö on ruotsinkielinen. Opetuspalveluissa Vihdin kunnalla on 10 alakoulua, 2 yläkoulua ja 2 yhtenäiskoulua sekä Vihdin lukio. Alakouluista yksi on ruotsinkielinen yksikkö. Päiväkotien ja koulujen kuntoa sekä korjaustarpeita on käsitelty FCG:n tekemässä selvityksessä. Palveluverkkotyössä hyödynnetyt laskelmat sivistyksen kiinteistöjen kunnostustarpeista perustuvat FCG:n ja kunnan tilapalveluiden tekemään tausta-aineistoon.

Kuulemisten ja päätösprosessin eteneminen

Hallintolain (434/2003) 41§:n mukaisesti jos asian ratkaisulla on huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Hallintolain mukaiset säädökset huomioiden ennen palveluverkkoratkaisuista tehtäviä päätöksiä tulee kuntalaisille, henkilöstölle ja sidosryhmille varata riittävät mahdollisuudet asiasta lausumiseen.

Kuntalaisille, mukaan lukien huoltajat ja oppilaat, sidosryhmille ja lautakunnille ja vaikuttamistoimielimille, on varattu lausumismahdollisuus esitettyihin palveluverkkoratkaisuihin liittyen 16.9.-7.10.2026 välisenä

aikana. Sivistyslautakunnan 15.9.2026 päätöksenteon jälkeen asiasta tiedotetaan kuulutuksella, verkkosivuilla. Kuntalaisille varataan mahdollisuus palautteen antoon verkkosivuille julkaistavan palautelomakkeen kautta.

Kuulemiset on suunniteltu toteutettavaksi siten, että kuntalaisille järjestetään erillinen kuulemistilaisuus 29.9.2026 Kuoppanummen koulussa. Tilaisuus videoidaan mahdollisimman laajan tiedotuksen mahdollistamiseksi. Tämän lisäksi niissä yksiköissä, joita esitetään suljettaviksi, toteutetaan erilliset kuulemistilaisuudet henkilöstölle. Koska ratkaisut vaikuttavat laajasti myös muiden yksiköiden henkilökuntaan, tullaan ratkaisuista järjestämään myös laajempi yhteistoimintamenettely huomioiden myös esitettyjen ratkaisujen henkilöstövaikutukset (Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella
449/2007 §4).

Kuulemisista saadun aineiston perusteella palveluverkkoon kohdistettavia toimenpiteitä arvioidaan, minkä jälkeen asia käsitellään kunnan yhteistoimintaryhmässä 12.10.2026. Sivistyslautakunnan on suunnitelman mukaisesti tarkoitus esittää kokouksessaan 13.10.2026 kunnanhallitukselle (19.10.2026) ja edelleen valtuustolle (16.11.2026) muutokset palveluverkkoon, joista kunnanvaltuusto tekee lopullisen päätöksen.

Esitys
Palveluverkkotyön lähtökohtana on ollut ratkaisun maantieteellinen yhdenvertaisuus, oppilaaksiottoalueiden uudelleen arvioiminen ja joustavoittaminen, tilojen käytön tehostaminen sekä ryhmäkokojen kestävä kasvattaminen huomioiden kunnan tiukkeneva taloustilanne.

Palveluverkkotyön yhteydessä on arvioitu kunnan kaikkien opetuksen yksiköiden tilannetta huomioiden nykyiset laskevaa trendiä noudattavat oppilasmäärät, koulutilojen tehokas käyttö sekä yksiköiden maantieteellinen sijainti. Esitettyyn ratkaisuun on päädytty Finnish Consulting Group Oy:n palveluverkkoon liittyvän taustamateriaalin jatkovalmistelutyössä. Nykyisen ratkaisun tavoitteena on huomioida perusopetuspalveluiden sekä varhaiskasvatuspalveluiden asteittainen kehittäminen siten, että muutosvaihe olisi mahdollisimman sujuva.

Samassa yhteydessä palveluverkkoon tehtävien ratkaisujen päättämisen yhteydessä, on tarkasteltu uudelleen myös kunnan oppilaaksiottoalueita. Aiempien alakoulujen 11 oppilaaksiottoalueen sijaan on esitetty, että kunta muodostaisi tulevaisuudessa alakoulujen osalta 6 oppilaaksiottoaluetta siten, että Nummelan alue muodostaisi aiemmasta poiketen yhden oppilaaksiottoalueen, Jokikunnan ja Vanjärven alue muodostaisivat tulevaisuudessa toisen oppilaaksiottoalueen ja muut oppilaaksiottoalueet säilyisivät ennallaan (Pappilanpelto, Vihtijärvi, Haimoo, Otalampi sekä Vichtis svenska skola). Yläkoulujen osalta oppilaaksiottoalueita on tarkoituksena tarkastaa lukuvuoden 2026-2027 aikana. Oppilaaksiottoalueista tehdään erillinen päätös hallintosäännön osoittaman toimivallan mukaisesti.

Lautakunnalle esitetään palveluverkkoon tehtäväksi seuraavia muutoksia:

1) Vanjärven koulun toiminta lakkaa 1.8.2027. Vanjärven koulun oppilaat sijoitetaan Jokikunnan kouluun.
2) Vanjärven päiväkodin toiminta lakkaa 1.8.2027. Vanjärven päiväkodin lapset sijoitetaan Vihdin kirkonkylän päiväkoteihin.
3) Otalammen yläkoulun toiminta lakkaa 1.8.2027 tai jos tilojen käytön näkökulmasta on tarpeellista niin viimeistään 1.8.2028. Otalammen yläkoulun oppilaat sijoitetaan Vihdin yhteiskouluun
4) Nummelan koulun toiminta lakkaa 1.8.2027 tai jos tilojen käytön näkökulmasta on tarpeellista, niin viimeistään 1.8.2028. Nummelan koulun oppilaat sijoitetaan uuden Nummelan oppilaaksiottoalueen kouluihin

Valmistelussa on arvioitu muutosten taloudellisia, toiminnallisia ja pedagogisia vaikutuksia.

Sekä Nummelaan että Otalammelle kohdistuvien vaikutuksien osalta on päätöksenteossa varauduttu siihen, että tarpeen vaatiessa muutos voidaan tehdä jaksotettuna kahdelle vuodelle, mikäli se on tilojen käytön kannalta tarpeen.

<u>Vanjärvi</u>
Vanjärven ja Jokikunnan oppilaaksiottoalueilla asui 9.8.2026 yhteensä 67 alakouluikäistä lasta. Ilman alueella tapahtuvaa muuttoliikettä samalla alueella on lukuvuonna 2031-2032 enää 57 oppilasta.

Palveluverkkotyön yhteydessä esitetään, että Vanjärven koulu suljettaisiin 1.8.2027 alkaen. Vanjärven koulun oppilaat siirrettäisiin samassa yhteydessä Jokikunnan kouluun. Tällä hetkellä Vanjärven ja Jokikunnan koulujen oppilaat on jaettu siten, että Vanjärvelle on osoitettu opetus 1.-3.- luokan oppilaille ja Jokikunnalle on osoitettu opetus saman alueen 4.-6.-luokkien oppilaille. Koulujen välinen välimatka on lyhimmillään noin kuusi kilometriä.

Tällä hetkellä Vanjärven koululla työskentelee viisi opetushenkilöstön työntekijää (ml. luottamustoiminen rehtori) sekä kouluohjaaja. Työntekijöistä osa työskentelee pienemmällä kuin 100% työajalla Vanjärven koululla. Tämän lisäksi Vanjärven yksikössä toimii useamman yksikön kesken jaettua tukipalvelun henkilökuntaa.

Vanjärven koulun lakkauttamisen arvioidaan tuovan noin 250 000 euron vuotuiset säästöt henkilöstö- sekä kiinteistö-, ateria- ja puhtauspalvelukustannuksista. Lisäksi koulun nykyaikaistamiseksi ja peruskorjaamiseksi arviodut 1,3 miljoonan euron korjaustarpeet jäisivät toteutumatta. Vastaavasti Jokikunnan koulun mahdolliset investointitarpeet edellyttävät erillistä tarkastelua valtuustoon valmisteltavan investointiohjelman yhteydessä.

Vanjärven koulun sulkemisella ei ennakoida olevan merkittäviä vaikutuksia koulukuljetuksien järjestämiseen tai koulukuljetuskustannuksiin. Suurin osa alueen oppilaista on jo koulukuljetuksien piirissä.

Ratkaisulla ei ole arvioitu olevan merkittävää pedagogista vaikutusta, sillä nykyisellään oppilaat on jo keskitetty Vanjärven ja Jokikunnan koulujen osalta samoihin luokkiin (Vanjärvellä 1.-3. luokat ja Jokikunnalla 4.-6. luokat), mutta kahteen eri koulurakennukseen. Merkittävin vaikutus on todennäköisimmin yhtenäisen opinpolun rakentumisella koko alakoulun ajaksi sekä sosiaalisen raketeen monipuolistumisella. Tämän lisäksi oppilashuolto- ja tukiresurssit keskittyvät kahden koulun sijaan yhteen, mikä mahdollistaa oppilaan vahvemman tuen.

Vanjärven koulun sulkemisen yhteydessä on esitetty myös Vanjärven päiväkodin sulkemista. Samassa yhteydessä on esitetty, että yksikön lapsille osoitetaan uusi varhaiskasvatuspaikka Vihdin Kirkonkylältä.

Vanjärven päiväkodin toiminnan päättymisen arvioidaan tuovan noin 220 000 euron vuotuiset säästöt henkilöstö- ja käyttökustannuksista sekä ruokakuljetuksista. Lisäksi päiväkodin noin 560 000 euron tulevat nykyaikaistamis- ja peruskorjauskustannukset jäisivät pois. Samalla lasten käytettävissä olisivat nykyistä laajemmat palvelut, tukiresurssit ja suurempien yksiköiden toimintamahdollisuudet. Pienen yksikön lakkautumisen on arvioitu vaikuttavan positiivisesti muun muassa lapsien vertaisryhmien kasvun sekä monipuolisempien oppimisympäristöjen ja -välineiden näkökulmasta.

<u>Otalampi</u>
Otalammen yläkoulun oppilaaksiottoalueella asui 9.8.2026 yhteensä 175 oppilasta. Lukuvuonna 2031-2032 vastaava oppilasmäärä ilman muuttoja olisi 124 oppilasta. Vihdin yhteiskoulussa vastaavat oppilasmäärät ovat 316 ja 230. Lukuvuonna 2031-2032 yhteensä Otalammen yläkoulussa ja Vihdin yhteiskoulussa olisi siis 354 oppilasta ja esimerkiksi lukuvuonna 2036-2037 enää 291 oppilasta. Tällä hetkellä Otalammen yläkoulussa on 7 yleisopetusluokkaa, ryhmäkoon ollessa keskimäärin 20 oppilasta. Vihdin yhteiskoulussa on tällä hetkellä 15 yleisopetusluokkaa, ryhmäkoon ollessa keskimäärin 18,5 oppilasta.

Palveluverkkotyön yhteydessä esitetään, että Otalammen yläkoulu suljettaisiin 1.8.2027 alkaen. Otalammen yläkoulun oppilaat siirrettäisiin samassa yhteydessä Vihdin yhteiskouluun. Koulujen välinen välimatka on lyhimmillään noin 11 kilometriä.

Koulujen yhdistyessä on mahdollista yleisopetusryhmiä yhdistää niin, että esimerkiksi lukuvuonna 2028-2029 yleisopetusryhmiä olisi 19, keskimääräisen ryhmäkoon ollessa 21,6. Esimerkiksi lukuvuonna 2031-2032 yleisopetusryhmiä olisi 15 (ryhmäkoko 22,4) ja esimerkiksi 2036-2037 yleisopetusryhmiä olisi enää 13 (ryhmäkoko 21,3).

Tällä hetkellä Otalammen yläkoululla työskentelee 26 opetushenkilöstön työntekijää (ml. rehtori ja apulaisrehtori) sekä 10 opetustyötä avustavaa työntekijää. Työntekijöistä osa työskentelee pienemmällä kuin 100% työajalla Otalammen yläkoululla.
Tämän lisäksi Otalammen yläkoululla toimii tukipalvelun henkilökuntaa.

Otalammen yläkoulun ja Vihdin yhteiskoulun yhdistämisen tavoitteena on turvata pedagogisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen yläkouluverkko tilanteessa, jossa oppilasmäärien ennustetaan laskevan. Muutoksen säästöpotentiaaliksi (henkilöstö-, kiinteistö-, ja ateria- ja puhdistussäästöt) on arvioitu olevan alkuvaiheessa vähintään noin 230 000 tuhatta euroa ja kasvaen pidemmällä aikavälillä jopa 710 000 euroon vuodessa ennen mahdollisia koulukuljetusvaikutuksia. Koulukuljetuksen piiriin tulee yhdistymisen tapahtuessa noin 80 uutta oppilasta. Kustannuslisäystä on arvioitu koulukuljetuksien osalta tulevan vuositasolla noin 140 000 euroa. Kuljetuskustannuksia on mahdollista optimoida osana runkoyhteyksien jatkosuunnittelua tulevina vuosina.

Ratkaisulla on arvioitu olevan vaikutusta laajempaan opetustarjontaan erityisesti valinnaisaineiden osalta. Tämän lisäksi ratkaisu kasvattaa oppilaiden sosiaalista verkostoa. Keskitetyssä ratkaisussa oppilashuolto- ja tukiresurssit keskittyvät kahden koulun sijaan yhteen, mikä mahdollistaa oppilaan vahvemman tuen.

<u>Nummela</u>
Koko Nummelan alueella (Nummelan koulu, Kuoppanummen koulu, Etelä-Nummelan koulu, Ojakkalan koulu ja Huhmarnummen koulu) asui 9.8.2026 yhteensä 1 202 alakoulun ikäistä oppilasta. Lukuvuonna 2031-2032 vastaava oppilasmäärä ilman muuttoja olisi 988 oppilasta. Yleisopetusryhmiä on tällä hetkellä yhteensä 57, keskimääräinen ryhmäkoko on 18,2.

Palveluverkkotyön yhteydessä esitetään, että Nummelan koulu suljettaisiin 1.8.2027 alkaen. Nummelan koulun oppilaat siirrettäisiin samassa yhteydessä Nummelan alueen muihin kouluihin. Lähimpänä sijaitsevien Kuoppanummen ja Etelä-Nummelan koulukeskuksen etäisyys Nummelan koululta on lyhimmillään noin 1-2,5 kilometriä.

Lukuvuonna 2028-2029 laskennallisesti yleisopetuksessa olisi 46 ryhmää ryhmäkoolla 22,5. Vastaava luku lukuvuonna 2031-2032 olisi laskennallisesti 40, keskiarvon ollessa 22,2 oppilasta/ryhmä. Erityisluokkien osalta on selvitettävä tarkemmin yhdistämismahdollisuudet ja yleisopetuksen osalta lainsäädännön mukaiset oppilasmäärien rajaukset.

Tällä hetkellä Nummelan koululla työskentelee 26 opetushenkilöstön työntekijää (ml. rehtori) sekä 13 opetustyötä avustavaa työntekijää (ml. koulusihteeri). Työntekijöistä osa työskentelee pienemmällä kuin 100% työajalla Nummelan koululla.
Tämän lisäksi Nummelan koululla toimii tukipalvelun henkilökuntaa.

Nummelan koulun toiminnan päättäminen mahdollistaisi Nummelan alueen kouluverkoston tehokkaamman käytön ja oppilaiden sijoittamisen alueen muihin kouluihin. Muutoksen säästöpotentiaaliksi (henkilöstö-, kiinteistö-, ja ateria- ja puhdistussäästöt) on arvioitu noin 820 000-960 000 euroa vuodessa. Arvioihin liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä muun muassa erityisopetuksen järjestämisen sekä perusopetuslain uudistuneiden tuen järjestämistä koskevien säännösten vuoksi.

Valmistelussa on lisäksi todettu, että perusopetuksen tuen uudistunut lainsäädäntö vaikuttaa olennaisesti opetusryhmien muodostamiseen ja henkilöstötarpeeseen. Uudistuksen todellisia vaikutuksia voidaan arvioida luotettavasti vasta lukuvuoden 2026-2027 kokemusten perusteella.

Esitetty ratkaisu kasvattaa oppilaiden sosiaalista verkostoa koulun oppilasmäärän kasvaessa. Keskitetyssä ratkaisussa oppilashuolto- ja tukiresurssit keskittyvät kahden koulun sijaan yhteen, mikä mahdollistaa oppilaan vahvemman tuen.

<u>Ruotsinkielinen varhaiskasvatus</u>
Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta kunnanvaltuusto on aiemmin linjannut, että palvelun järjestämistapaa tarkastellaan osana palveluverkkosuunnittelua. Valmistelun perusteella mahdollinen ostopalvelumalli edellyttäisi kilpailutusta, eikä sen arvioida lähtökohtaisesti tuovan merkittäviä taloudellisia säästöjä. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta keskeisiä tekijöitä ovat riittävän ruotsinkielisen henkilöstön saatavuus, laadukas pedagogiikka sekä yhtenäisen ruotsinkielisen koulupolun turvaaminen.

Henkilöstövaikutukset
Esitetyillä ratkaisulla on ennakoitu olevan henkilöstölukumääriin vähennystarpeita seuraavasti:

- 10-15 opettajaa
- 7-9 ohjaajaa
- 4 varhaiskasvatuksen työntekijää

Saman aikaisesti vuosina 2026-2029 on eläköitymisennusteiden mukaisesti ennakoitu muun muassa 11 opetushenkilöstön työntekijän sekä 7 opetustyötä avustavan työntekijän eläköityvän Vihdin perusopetuksen henkilöstöstä. Varhaiskasvatuksen osalta vastaavana aikavälinä tulee ennusteiden mukaan eläköitymään 25 varhaiskasvatuksen kasvatushenkilöstöön kuuluvaa. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueilla on myös tällä hetkellä 148 määräaikaista työntekijää. Näin ollen ennakoidaan, että henkilöstövähennykset tulevat tapahtumaan eläköitymisien ja henkilöstön uudelleen järjestelyiden muodossa.

Vaikutusarvioinnit
Valmistelun jatkumisen yhteydessä tullaan valmistelemaan lapsi- ja ennakkovaikutuksien arvioinnit, jotka julkaistaan osana päätöksentekomateriaalia kunnan verkkosivuilla sekä päätöksentekomateriaalin yhteydessä.

Toimivalta	Kuntalaki (410/2025) §14, Hallintolaki (434/2003) §41 sekä Vihdin kunnan hallintosääntö §3 ja §24
Valmistelija	Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5239 Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 537 3340 Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5275 Kristiina Peltonen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4993 Timo Tuomi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 3539 749
Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
Ehdotus	Sivistyslautakunta päättää esittää kuultavaksi seuraavat palveluverkkomuutokset: 1) Vanjärven koulun toiminta lakkaa 1.8.2027. Vanjärven koulun oppilaat sijoitetaan Jokikunnan kouluun 2) Vanjärven päiväkodin toiminta lakkaa 1.8.2027. Vanjärven päiväkodin lapset sijoitetaan Vihdin kirkonkylän päiväkoteihin 3) Otalammen yläkoulun toiminta lakkaa 1.8.2027 tai jos tilojen käytön näkökulmasta on tarpeellista niin viimeistään 1.8.2028. Otalammen yläkoulun oppilaat sijoitetaan Vihdin yhteiskouluun. 4) Nummelan koulun toiminta lakkaa 1.8.2027 tai jos tilojen käytön näkökulmasta on tarpeellista niin viimeistään 1.8.2028. Nummelan koulun oppilaat sijoitetaan uuden Nummelan oppilaaksiottoalueen kouluihin. Lisäksi sivistyslautakunta päättää a.) pyytää esitetyistä palveluverkkomuutoksista lausunnot seuraavilta toimielimiltä: elinvoimalautakunta rakennus- ja ympäristölautakunta tekninen lautakunta hyvinvointilautakunta vammaisneuvosto nuorisovaltuusto b.) järjestää kuntalaisille, huoltajille, henkilöstölle, lapsille ja nuorille sekä muille keskeisille sidosryhmille palveluverkkoselvitystä koskevan lausumismahdollisuuden aikavälillä 16.9.-7.10.2026 sekä kuntalaisten kuulemistilaisuuden Kuoppanummen koululla 29.9.2026. Kuulemisen aikana valmisteluaineisto asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä on mahdollista lausua tai esittää huomioita sähköisesti tai kirjallisesti. c.) todeta, että kuulemisten, lausuntojen sekä lapsi- ja ennakkovaikutusten arvioinnin tulokset huomioidaan asian jatkovalmistelussa ennen lopullisten palveluverkkotoimenpiteiden tuomista sivistyslautakunnan käsiteltäväksi.
Käsittely	Kokouksessa asian esitteli vs. sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kirsi Hyvämäki sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapasen ollessa estyneenä. Asian käsittelyn aikana pidettiin neuvottelutauko klo 19.07-19.44.

Keskustelun kuluessa Lindfors esitti Kairajärven kannattamana asian palauttamista valmisteluun. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko asia hyväksyä yksimielisesti. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi, että asia on yksimielisesti päätetty palauttaa valmisteluun.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun.

Sivistyslautakunta 29.9.2026 § 52

Sivistyslautakunta palautti asian Sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset valmisteluun kokouksessaan 15.9.2026.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa on tarkasteltu valmistelun yhteydessä lautakunnan edellyttämiä oppilas-, lapsi ja henkilöstömääriä tulevina lukuvuosina. Lisäksi on arvioitu yksikkökohtaisia henkilöstökuluja, palveluiden ostoja, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksia sekä muita toimintakuluja.

Samassa yhteydessä on arvoitu myös palveluverkkoon esitettävien muutosten vaikutuksia niitä koskevissa yksiköissä oppilas- ja henkilöstömäärien sekä kulujen osalta.

Toimivalta

Kuntalaki (410/2025) §14, Hallintolaki (434/2003) §41 sekä Vihdin kunnan hallintosääntö §3 ja §24

Valmistelija

Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5239
Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 537 3340
Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5275
Kristiina Peltonen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4993
Timo Tuomi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 3539 749

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunta päättää esittää kuultavaksi seuraavat palveluverkkomuutokset:

1) Vanjärven koulun toiminta lakkaa 1.8.2027. Vanjärven koulun oppilaat sijoitetaan Jokikunnan kouluun
2) Vanjärven päiväkodin toiminta lakkaa 1.8.2027. Vanjärven päiväkodin lapset sijoitetaan Vihdin kirkonkylän päiväkoteihin
3) Otalammen yläkoulun toiminta lakkaa 1.8.2027 tai jos tilojen käytön näkökulmasta on tarpeellista niin viimeistään 1.8.2028. Otalammen yläkoulun oppilaat sijoitetaan Vihdin yhteiskouluun.
4) Nummelan koulun toiminta lakkaa 1.8.2027 tai jos tilojen käytön näkökulmasta on tarpeellista niin viimeistään 1.8.2028. Nummelan

koulun oppilaat sijoitetaan uuden Nummelan oppilaaksiottoalueen kouluihin.

Lisäksi sivistyslautakunta päättää

d.) pyytää esitetyistä palveluverkkomuutoksista lausunnot seuraavilta toimielimiltä:
elinvoimalautakunta
rakennus- ja ympäristölautakunta
tekninen lautakunta
hyvinvointilautakunta
vammaisneuvosto
nuorisovaltuusto

e.) järjestää kuntalaisille, huoltajille, henkilöstölle, lapsille ja nuorille sekä muille keskeisille sidosryhmille palveluverkkoselvitystä koskevan lausumismahdollisuuden aikavälillä 30.9.-22.10.2026 sekä kuntalaisten kuulemistilaisuuden Vanjärvellä, Otalammella ja Nummelassa. Kuulemisen aikana valmisteluaineisto asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä on mahdollista lausua tai esittää huomioita sähköisesti tai kirjallisesti.

f.) todeta, että kuulemisten, lausuntojen sekä lapsi- ja uraennakkovaikutusten arvioinnin tulokset huomioidaan asian jatkovalmistelussa ennen lopullisten palveluverkkotoimenpiteiden tuomista sivistyslautakunnan käsiteltäväksi 12.11.2026.

Käsittely

Tämän pykälän käsittelyn aikana pidettiin tauko klo 17.39-17.48.
Ville Könönen saapui kokoukseen klo 17.46.
Käsittelyn aikana pidettiin neuvottelutauko klo 18.19-19.25.
Keskustelun kuluessa Petteri Lindfors teki Katriina Rauanmaan kannattamana muutetun päätösehdotuksen seuraavasti:
Sivistyslautakunta päättää esittää kuultavaksi seuraavat palveluverkkoon liittyvät suunnitelmat ja skenaariot:

1) Nummelan koulu
a) Nummelan koulun toiminta jatkuu
b) Nummelan koulu yhdistetään Etelä-Nummelan ja/tai Kuoppanummen kouluihin

2) Otalammen yläkoulu
a) Otalammen yläkoulun toiminta jatkuu
b) Otalammen yläkoulu siirtyy Vihdin yhteiskouluun ja/tai Nummelaan

3) Vanjärvi ja Jokikunta
a) Vanjärven koulun ja päiväkodin toiminta jatkuu
b) Vanjärven koulu siirtyy Jokikunnalle
c) Jokikunnan koulu siirtyy Vanjärvelle
d) Vanjärven ja Jokikunnan koulut siirtyvät Pappilanpellon kouluun
e) Vanjärven päiväkodin toiminnan jatkuminen tai siirtyminen Kirkonkylälle skenaarioissa b ja d

4) Vihtijärvi

a) Vihtijärven koulun ja päiväkodin toiminta jatkuu
b) Vihtijärven koulu ja päiväkoti siirtyvät Haimooseen
c) Vihtijärven koulu siirtyy Haimooseen ja päiväkodin toiminta jatkuu

5) Ruotsinkielinen varhaiskasvatuksen järjestämistapa
a) Palvelu jatkuu kunnan järjestämänä
b) Selvitetään palvelun järjestäminen muun toimijan toimesta

Lisäksi sivistyslautakunta päättää
a.) pyytää esitetyistä palveluverkkomuutoksista lausunnot seuraavilta toimielimiltä:
elinvoimalautakunta
rakentamis- ja ympäristölautakunta
tekninen lautakunta
hyvinvointilautakunta
vammaisneuvosto
nuorisovaltuusto
b.) järjestää kuntalaisille, huoltajille, henkilöstölle, lapsille ja nuorille sekä muille keskeisille sidosryhmille palveluverkkoselvitystä koskevan lausumismahdollisuuden aikavälillä 30.09.-22.10.2026 sekä kuntalaisten kuulemistilaisuuden Nummelassa, Otalammella, Kirkonkylällä (Vanjärvi/Jokikunta), ja Vihtijärvellä. Kuulemisen aikana valmisteluaineisto asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä on mahdollista lausua tai esittää huomioita sähköisesti tai kirjallisesti.
c.) todeta, että kuulemisten, lausuntojen sekä lapsi- ja ennakkovaikutusten arvioinnin tulokset huomioidaan asian jatkovalmistelussa ennen lopullisten palveluverkkotoimenpiteiden tuomista sivistyslautakunnan käsiteltäväksi 12.11.2026.
d.) järjestää sähköisen kyselyn erikseen kuntalaisille ja henkilökunnalle ajalle 05.10.2026 - 22.10.2026.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko muutettu päätösehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut ehdotusta, puheenjohtaja totesi ehdotuksen hyväksytyksi yksimielisesti.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti esittää kuultavaksi seuraavat palveluverkkoon liittyvät suunnitelmat ja skenaariot:

1) Nummelan koulu
a) Nummelan koulun toiminta jatkuu
b) Nummelan koulu yhdistetään Etelä-Nummelan ja/tai Kuoppanummen kouluihin

2) Otalammen yläkoulu
a) Otalammen yläkoulun toiminta jatkuu
b) Otalammen yläkoulu siirtyy Vihdin yhteiskouluun ja/tai Nummelaan

3) Vanjärvi ja Jokikunta
a) Vanjärven koulun ja päiväkodin toiminta jatkuu
b) Vanjärven koulu siirtyy Jokikunnalle
c) Jokikunnan koulu siirtyy Vanjärvelle

d) Vanjärven ja Jokikunnan koulut siirtyvät Pappilanpellon kouluun
e) Vanjärven päiväkodin toiminnan jatkuminen tai siirtyminen Kirkonkylälle skenaarioissa b ja d

4) Vihtijärvi
a) Vihtijärven koulun ja päiväkodin toiminta jatkuu
b) Vihtijärven koulu ja päiväkoti siirtyvät Haimooseen
c) Vihtijärven koulu siirtyy Haimooseen ja päiväkodin toiminta jatkuu

5) Ruotsinkielinen varhaiskasvatuksen järjestämistapa
a) Palvelu jatkuu kunnan järjestämänä
b) Selvitetään palvelun järjestäminen muun toimijan toimesta

Lisäksi sivistyslautakunta päätti
a.) pyytää esitetyistä palveluverkkomuutoksista lausunnot seuraavilta toimielimiltä:
elinvoimalautakunta
rakentamis- ja ympäristölautakunta
tekninen lautakunta
hyvinvointilautakunta
vammaisneuvosto
nuorisovaltuusto
b.) järjestää kuntalaisille, huoltajille, henkilöstölle, lapsille ja nuorille sekä muille keskeisille sidosryhmille palveluverkkoselvitystä koskevan lausumismahdollisuuden aikavälillä 30.09.-22.10.2026 sekä kuntalaisten kuulemistilaisuuden Nummelassa, Otalammella, Kirkonkylällä (Vanjärvi/Jokikunta), ja Vihtijärvellä. Kuulemisen aikana valmisteluaineisto asetetaan julkisesti nähtäville ja siitä on mahdollista lausua tai esittää huomioita sähköisesti tai kirjallisesti.
c.) todeta, että kuulemisten, lausuntojen sekä lapsi- ja ennakkovaikutusten arvioinnin tulokset huomioidaan asian jatkovalmistelussa ennen lopullisten palveluverkkotoimenpiteiden tuomista sivistyslautakunnan käsiteltäväksi 12.11.2026.
d.) järjestää sähköisen kyselyn erikseen kuntalaisille ja henkilökunnalle ajalle 05.10.2026 - 22.10.2026.

Tiedoksi toimielimet, koulut, päiväkodit

Sivistyslautakunta 12.11.2026 § 63

Palveluverkkoon liittyvistä suunnitelmista ja skenaarioista on järjestetty kuntalaisille kuulemistilaisuuksia sivistyslautakunnan esityksen mukaisesti. Kuulemistilaisuudet pidettiin Nummelassa 8.10., Vihdin kirkonkylällä 9.10., Otalammella 20.10. ja Vihtijärvellä 21.10. Lisäksi kuntalaisilla sekä henkilöstöllä on ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteensä sähköisessä kyselyssä 5.10.-22.10. välisenä aikana. Henkilökunnalle on pidetty infotilaisuus palveluverkkoon liittyvistä suunnitelmista 2.11.2026.

Eri lautakunnat sekä vaikuttamistoimielimet ovat antaneet lausuntonsa suunnitelmiin ja skenaarioihin liittyen. Niiden koulujen ja päiväkotien

lapsilta, joita muutokset mahdollisesti koskevat, on kerätty mielipiteitä muutoksista.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa on valmisteltu eri skenaarioiden pohjalta palveluverkon kehityssuunnitelma. Se pohjautuu voimassa oleviin yläkoulujen oppilaaksiottoalueisiin ja siinä on otettu huomioon eri skenaarioista ja suunnitelmista saadut palautteet.

Palveluverkon kehityssuunnitelmassa on esitetty toimenpiteitä aikatauluineen. Yksikkökohtaisista sulkemistoimenpiteistä tehdään suunnitelman valmistumisen jälkeen erilliset päätökset toimivaltaisen toimielimen toimesta. Ennen varsinaisia yksikkökohtaisia toimenpiteitä kunnan tulee kuulla sitä henkilöstöä yhteistoimintalain mukaisesti, johon muutokset vaikuttavat.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehityssuunnitelma

Palveluverkon kehityssuunnitelman tavoitteena on muodostaa toiminnallisesti, pedagogisesti ja taloudellisesti kestävä koulu- ja päiväkotiverkko. Suunnitelmassa tarkastellaan palvelujen järjestämistä alueellisina kokonaisuuksina yksittäisten koulujen tai päiväkotien sijaan. Palveluverkon kehittämissuunnitelma on laadittu vuosille 2027-2030.

Tarkasteltavat alueet ovat:
1. Nummelan alue (sisältäen Nummelan oppilaaksiottoalue)
2. Kirkonkylän alue (sisältäen Vanjärven- ja Jokikunnan sekä Pappilanpellon oppilaaksiottoalueet)
3. Otalammen alue (Vihtijärven, Haimoon ja Otalammen oppilaaksiottoalueet)

Suunnittelun lähtökohtina on ollut:
- lasten ja nuorten hyvinvointi sekä koulupolkujen jatkuvuus
- opetuksen ja varhaiskasvatuksen laadun ja tuen saatavuuden turvaaminen
- henkilöstön tarkoituksenmukainen kohdentaminen
- rakennusten kapasiteetin tehokas hyödyntäminen
- henkilöstö-, tila-, kuljetus- ja muiden käyttökustannusten hallinta
- muutosten ennakoitava ja hallittu toteuttaminen.

Palveluverkon tavoitetila – varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Nummelan alue

Esityksenä on, että jatkossa toiminta jatkuu Etelä-Nummelan koulussa, Huhmarnummen koulussa, Kuoppanummen koulussa, Ojakkalan koulussa ja Nummelanharjun koulussa. Nummelan koulun toiminta päättyisi esityksen mukaan 31.7.2028. Siirtymävaiheen vuoksi kouluun ei otettaisi ensimmäisen vuosiluokan oppilaita lukuvuonna 2027-2028.

Varhaiskasvatuksen osalta toiminta jatkuisi Hiidenrannan päiväkodissa, Etelä-Nummelan päiväkodissa, Pajuniityn päiväkodissa, Huhmarnummen

päiväkodissa, Kuoppanummen päiväkodissa, Ojakkalan päiväkodissa sekä Lankilan päiväkodissa. Lisäksi alueella toimii Annantien perhetupa, jossa järjestetään avointa varhaiskasvatusta sekä kerhotoimintaa.

Selvityksessä on ollut mukana ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen järjestäminen, joka toimii tällä hetkellä Etelä-Nummelan koulukeskuksessa, Daghemmet Aleksandrassa. Kuulemisten, kuntalaiskyselyn sekä tehdyn selvityksen pohjalta on pohdittu, miten ratkaisussa huomioidaan lapsen etu ja säilyvätkö muutoksen myötä turvalliset suhteet, tarvittava tuki ja yhtenäinen koulupolku. Johtopäätöksenä on päädytty esittämään, että Daghemmet Aleksandra jatkaisi toimintaansa kunnallisena toimintana Etelä-Nummelan koulukeskuksessa.

Tavoite

Nummelan oppilaaksiottoalue muodostaa kokonaisuuden, jossa olemassa olevien koulujen tilat, henkilöstö ja oppilasryhmät voidaan järjestää nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Kehittämissuunnitelman toteuttamisen yhteydessä tulee varmistaa, etteivät koulujen ryhmäkoot, yhteiset tilat tai oppimisen tuen resurssit kuormitu kohtuuttomasti.

Nummelan uusi oppilaaksiottoalue mahdollistaa tasaisemmat ja suuremmat ryhmäkoot kaikissa Nummelan alueen alakouluissa. Sen mukanaan tuomia vaikutuksia arvioidaan seuraavien kahden lukuvuoden. Samassa yhdessä arvioidaan tuen lainsäädännön opetusryhmien kokoa rajoittavien muutoksien vaikutuksia ryhmäkokoihin.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on muodostaa toiminnallisesti, pedagogisesti ja taloudellisesti kestävä palveluverkko, jossa palvelut järjestetään lasten määrää ja palvelutarvetta vastaavasti. Palvelujen järjestämisessä turvataan laadukas varhaiskasvatus, lapsen tarvitsema tuki, turvalliset ja jatkuvat ihmissuhteet sekä huomioidaan henkilöstöresurssien ja päiväkotitilojen tarkoituksenmukainen käyttö.

Toteuttamisen periaatteet

- Oppilaat sijoitetaan kouluihin ensisijaisesti asuinalueen, koulumatkan ja koulun kapasiteetin perusteella.
- Sisarusten koulupolut huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.
- Oppimisen tuki, erityisopetus ja opiskeluhuollon palvelut mitoitetaan oppilasmäärän mukaisesti.
- Henkilöstön sijoittuminen eri yksiköihin ratkaistaan ennen oppilasryhmien lopullista muodostamista.
- Koulujen ruokailu-, välitunti-, liikunta- ja yhteiskäyttötilojen riittävyys varmistetaan.
- Mahdollinen siirtyminen koulujen välillä arvioidaan suhteessa pedagogisiin, taloudellisiin ja henkilöstövaikutuksiin.
- Varhaiskasvatuspaikkojen järjestämisessä huomioidaan lasten ja perheiden palvelutarve, päiväkotien sijainti ja kapasiteetti sekä mahdollisuuksien mukaan palvelujen saavutettavuus.

- Lapsen etu, turvalliset ja jatkuvat ihmissuhteet sekä lapsen tarvitseman tuen jatkuvuus huomioidaan palveluverkon ratkaisuissa ja mahdollisissa siirtymätilanteissa.
- Lapsiryhmät ja henkilöstöresurssit muodostetaan siten, että varhaiskasvatuksen pedagoginen laatu ja lasten tarvitsema tuki voidaan turvata.
- Päiväkotien tilojen soveltuvuus, turvallisuus ja kapasiteetti huomioidaan toiminnan järjestämisessä.

Kirkonkylän alue

Esityksenä on, että jatkossa toiminta jatkuu Pappilanpellon koulussa, Vanjärven koulussa ja Vihdin yhteiskoulussa. Jokikunnan koulun toiminta esitetään siirrettäväksi Vanjärven kouluun.

Varhaiskasvatuksen osalta toiminnan esitetään jatkuvan Myrskylänmäen ja Metsäpolun päiväkodeissa. Kuulemismateriaalissa tarkastellaan Vanjärven päiväkodin lakkauttamista ja lasten sijoittamista Vihdin kirkonkylän päiväkoteihin. Vanjärven osalta tilannetta on tarkasteltu kokonaisuutena Vanjärven koulun kanssa ja esityksenä on, että jos Vanjärven koulu jatkaa toimintaa, niin myös päiväkoti jatkaisi toimintaansa. Näin saadaan turvattua lapsille yhtenäinen koulupolku, turvalliset suhteet ja lapsen etu. Jos lasten määrä lähivuosien aikana edelleen vähenee Vihdin kirkonkylän alueella, niin tarkastelun kohteeksi tulee nostaa myös varhaiskasvatuksen toiminnan jatkuminen Metsäpolun päiväkodin tiloissa.

Tavoite

Alueen alakouluopetus järjestetään jatkossa Pappilanpellon koulussa ja Vanjärven koulussa. Keskittäminen mahdollistaa oppilasryhmien, opetushenkilöstön ja tukipalvelujen tarkastelun suurempina kokonaisuuksina.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on järjestää alueen palvelut lasten määrää ja palvelutarvetta vastaavasti sekä turvata laadukas varhaiskasvatus, lapsen tarvitsema tuki ja turvalliset ihmissuhteet. Vanjärven päiväkodin toiminnan jatkuminen yhdessä koulun kanssa tukee alueen lasten varhaiskasvatus- ja koulupolun jatkuvuutta. Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan jatkossakin suhteessa lasten määrän ja palvelutarpeen kehitykseen.

Toteuttamisen periaatteet

- Koulumatkojen pituudet, odotusajat ja kuljetusten turvallisuus arvioidaan oppilaskohtaisesti.
- Vanjärven ja Jokikunnan alueiden yhteisöllisyyden säilymistä tuetaan yhteistyöllä paikallisten toimijoiden kanssa.
- Oppilaiden ryhmäytymiseen, turvallisuuden tunteeseen ja kouluun kiinnittymiseen laaditaan erillinen siirtymäsuunnitelma.

- Varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisessä huomioidaan lapsen etu, palvelujen saavutettavuus, turvallisten ihmissuhteiden jatkuvuus sekä perheiden arjen sujuvuus.
- Mahdolliset varhaiskasvatuksen palveluverkkoon myöhemmin tehtävät muutokset perustuvat lasten määrän ja palvelutarpeen kehitykseen sekä toiminnan pedagogisen, henkilöstön, tilojen ja talouden kokonaisarviointiin.
- Mahdollisissa siirtymätilanteissa lasten ryhmäytyminen, turvalliset ihmissuhteet ja tuen jatkuvuus suunnitellaan ennen muutoksen toteuttamista.

Otalammen alue

Esityksenä on, että toiminta jatkuu Haimoon ja Otalammen kouluissa. Esityksen mukaan Vihtijärven koulun toiminta siirtyy Haimoon kouluun. Haimoon, Otalammen ja Vihtijärven päiväkotien osalta esityksenä on, että ne jatkaisivat toimintaansa.

Tavoite

Alueen alakouluopetusta vahvistetaan keskittämällä Vihtijärven koulun toiminta Haimoon kouluun. Tavoitteena on muodostaa pedagogisesti ja henkilöstön saatavuuden näkökulmasta vakaampi kouluyksikkö.

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on turvata palvelujen alueellinen saavutettavuus sekä lasten hyvinvointi, turvalliset ja jatkuvat ihmissuhteet, lapsen tarvitsema tuki ja perheiden arjen sujuvuus.

Toteuttamisen periaatteet

- Kuljetusten järjestämisessä huomioidaan pitkät etäisyydet ja oppilaiden päivittäisen koulupäivän kokonaiskesto.
- Siirtyville oppilaille ja henkilöstölle järjestetään tutustumisjaksoja.
- Oppilaiden tuen tarpeet siirretään vastaanottavalle koululle suunnitelmallisesti ja tietosuojaa noudattaen.
- Vihtijärven alueen yhteys kouluyhteisöön turvataan esimerkiksi yhteisillä tapahtumilla ja kodin ja koulun yhteistyöllä.
- Varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisessä huomioidaan alueen pitkät etäisyydet, palvelujen saavutettavuus ja perheiden arjen sujuvuus.
- Päiväkotien toiminnassa turvataan pedagoginen laatu, lapsen tarvitsema tuki sekä turvallisten ja jatkuvien ihmissuhteiden säilyminen.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit mitoitetaan lapsimäärän ja lasten tuen tarpeiden mukaisesti.
- Palveluverkon toimivuutta arvioidaan lasten määrän ja palvelutarpeen kehityksen perusteella.

Vaikutusten kokonaisarviointi

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Palveluverkon muutokset merkitsevät osalle oppilaista koulun, koulumatkan, opetusryhmän ja koulun tai varhaiskasvatuksen aikuisten vaihtumista. Muutos voi kuormittaa erityisesti oppilaita, joilla on tuen tarpeita tai vaikeuksia sopeutua muutoksiin.

Varhaiskasvatuksessa palveluverkon ratkaisuissa korostuvat lapsen etu, turvallisten ja jatkuvien ihmissuhteiden säilyminen, lapsen tarvitseman tuen jatkuvuus sekä perheen arjen sujuvuus. Mahdollisissa muutostilanteissa lasten osallisuus ja näkemykset huomioidaan heidän ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Toisaalta hieman suuremmat koulu- ja päiväkotiyksiköt voivat parantaa:
- oppimisen ja varhaiskasvatuksen tuen ja erityisopetuksen saatavuutta
- opiskeluhuollon palvelujen saavutettavuutta
- henkilöstön keskinäistä yhteistyötä ja osaamisen jakamista
- vertaisryhmien muodostumista
- henkilöstön sijais- ja varajärjestelyjä
- tilojen, oppimisympäristöjen ja opetusvälineiden monipuolista käyttöä.

Keskeinen onnistumisen edellytys on, että lapsi- ja oppilasryhmät muodostetaan pedagogisin perustein ja lasten hyvinvointi sekä tuen tarpeet huomioiden eikä yksinomaan tila- tai kustannustehokkuuden näkökulmasta.

Pedagogiset vaikutukset

Koulujen yhdistäminen mahdollistaa opettajien yhteistyön, rinnakkaisluokkien hyödyntämisen sekä tuen resurssien joustavamman käytön. Samalla on ehkäistävä liian suurten ryhmien muodostuminen ja varmistettava, että jokaisella oppilaalla säilyy turvallinen suhde koulun aikuisiin.

Palveluverkkoa koskevissa ratkaisuissa tulee turvata varhaiskasvatuksen pedagoginen laatu, lapsiryhmien toimivuus ja lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen. Erityistä huomiota kiinnitetään turvallisten ihmissuhteiden ja pedagogisen toiminnan jatkuvuuteen mahdollisissa muutostilanteissa.

Talousvaikutukset

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen kehityssuunnitelman laadinnan yhteydessä on arvioitu myös mahdollisten yksiköihin kohdistuvien toimenpiteiden vaikutusta kunnan talouteen. Suurimpien säästöjen on arvioitu muodostuvan muutoksien tuomista henkilöstösäästöistä. Pienempiä säästöjä on arvioitu saavutettavan myös käyttömenojen vähenemisestä. Mahdollisilla yksiköiden lakkautuksilla on merkittävä vaikutus kunnan kiinteistöinvestointeihin. Talouteen kohdistuvia vaikutuksia on eritelty tarkemmin päätöksen liitteessä. Varsinaiset

päätökset yksiköiden toiminnan mahdollisesta lakkaamisesta ja tyhjäksi jäävien kiinteistöjen jatkokäytöstä tehdään erikseen kehityssuunnitelmassa esitetyn aikataulun mukaisesti.

Henkilöstövaikutukset

Henkilöstövaikutukset kohdistuvat erityisesti johtamisjärjestelyihin, opettajien ja ohjaajien sijoittumiseen sekä määräaikaisen henkilöstön tarpeeseen. Henkilöstön osaaminen tulee kartoittaa ennen ratkaisuja henkilöstön sijoittumisesta. Lisäksi järjestetään työyhteisöjen yhdistämistä tukeva muutosjohtaminen ja työhyvinvoinnin seuranta vähintään kahden lukuvuoden ajan.

Varhaiskasvatuksessa palveluverkon muutokset voivat vaikuttaa henkilöstön sijoittumiseen, työyhteisöjen muodostumiseen ja johtamisjärjestelyihin. Henkilöstön sijoittumisessa pyritään huomioimaan toiminnan tarpeet, henkilöstön osaaminen sekä lasten tuen tarpeet. Mahdollisissa muutostilanteissa pyritään tukemaan henkilöstön ja lapsiryhmien jatkuvuutta sekä varmistamaan riittävä perehdytys, muutosjohtaminen ja työhyvinvoinnin tuki.

Vaikutukset kiinteistöihin

Kehityssuunnitelman laatimisen yhteydessä kunnan tilapalvelu on arvioinut rakennusten korjausvelkaa eli tarvittavaa investointimäärää, jolla rakennus saataisiin uutta vastaavaan kuntoon. Laskelma suoritettiin likimääräisesti arvioiden korjaustarvetta suhteessa kiinteistön uudishintaan. Mikäli palveluverkkoon ei tehdä muutoksia ja toiminta rakennuksissa jatkuu, korjausinvestointeja on tarpeellista tehdä vuosien saatossa. Alkuperäistä investointisummaa ei ole tarpeellista kuitenkaan käyttää heti kiinteistöihin, vaan sen tarkoitus on osoittaa pitkän tähtäimen investointi eli korjaustarpeet kiinteistöissä.

Kustannuksiin oli arvioitu mukaan myös tilamuutostarpeita, jotka aiheutuvat varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimintapamuutoksista kiinteistöjen rakentamisajankohdan ja nykyhetken välillä. Tilapalvelu on arvioinut välittömät korjaustarpeet vielä erikseen lähivuosille, jotka ovat tarpeellista tehdä toimivuuden, terveellisyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Välittömiä korjaustarpeita on mm. Vihtijärven päiväkodin vesikatto ja muut huoltokorjaukset, Vanjärven sähköjärjestelmien uudistaminen ja Jokikunnan koulun sähkötyöt. Vanjärven ja Jokikunnan öljylämmityksestä tulisi myös luopua tulevaisuudessa. Hyvän tilojen ylläpidon kannalta on tärkeää hyväksyä normaalit kunnossapitotoimet ja peruskorjaustarpeet määrärahoineen kaikkiin palveluverkon rakennuksiin.

Toimivalta

Kuntalaki (410/2025) §14, Hallintolaki (434/2003) §41 sekä Vihdin kunnan hallintosääntö §3 ja §24

Valmistelija

Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5239
Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5275
Kristiina Peltonen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4993

Timo Tuomi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 3539 749

Esittelijä — vs sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kirsi Hyvämäki

Ehdotus — Sivistyslautakunta päättää hyväksyä osaltaan esitetyn opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehityssuunnitelman ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että se

1. hyväksyy esitetyn opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehityssuunnitelman vuosille 2027-2030.
2. päättää käynnistää toimenpiteet kehityssuunnitelman täytäntöönpanemiseksi.
3. toteaa, että kehityssuunnitelmassa lakkautettavaksi esitettyjen yksiköiden osalta päätökset yksiköiden lakkauttamisesta sekä lakkauttamisajankohdasta tehdään erikseen.
4. toteaa, että tyhjäksi jäävien kiinteistöjen jatkokäytöstä, myynnistä tai purkamisesta päätetään erikseen; sekä
5. päättää, että jatkossa jos koulun oppilaiden lukumäärä alittaa kahtena peräkkäisenä tilastointipäivänä (20.9.) 35 oppilasta, otetaan toisen alituskerran jälkeen kantaa koulun toiminnan jatkamisen tarkoituksenmukaisuuteen. Ensimmäinen tarkasteluajankohta on vuonna 2029.

Käsittely — Tämän pykälän aikana pidettiin neuvottelutauko klo 19.57-20.22.

Katriina Rauanmaa teki Vilja Haukkamäen kannattamana seuraavan muutosehdotuksen:
1.hyväksyy esitetyn opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehityssuunnitelman vuosille 2027–2030.
2. päättää käynnistää toimenpiteet kehityssuunnitelman täytäntöönpanemiseksi.
3. toteaa, että kehityssuunnitelmassa lakkautettavaksi esitettyjen yksiköiden osalta päätökset yksiköiden lakkauttamisesta sekä lakkauttamisajankohdasta tehdään erikseen.
4. toteaa, että koulukuljetukset pyritään järjestää siten, että koulumatkan pituus on maksimissaan 45 minuuttia/suunta.
5. toteaa, että tyhjäksi jäävien kiinteistöjen jatkokäytöstä, myynnistä tai purkamisesta päätetään erikseen; sekä
6. päättää, että jatkossa jos koulun oppilaiden lukumäärä alittaa kahtena peräkkäisenä tilastointipäivänä (20.9.) 35 oppilasta, otetaan toisen alituskerran jälkeen kantaa koulun toiminnan jatkamisen tarkoituksenmukaisuuteen. Ensimmäinen tarkasteluajankohta on vuonna 2029.

Petteri Lindfors teki Anita Lehikoisen kannattama seuraavan muutosehdotuksen:
1. Vihdin nykyinen palveluverkko säilytetään, eikä palveluverkkosuunnitelmassa esitettyjä koulujen lakkauttamisia toteuteta.

Palveluverkkoa kehitetään pitkäjänteisesti osana kuntastrategian 2026–2033 sekä kunnan kasvu- ja elinvoimatavoitteiden toteuttamista. Kouluille

ja päiväkodeille turvataan kehittämis- ja toimintarauha, eikä lakkauttamisia tai yhdistämisiä oteta uudelleen valmisteluun vuosittaisten talousarvioprosessien yhteydessä, elleivät olosuhteet olennaisesti muutu. Automaattista oppilasmäärään perustuvaa lakkauttamisen tarkastelurajaa ei oteta käyttöön.

Palveluverkon toimintaa, oppilasmäärien kehitystä ja taloudellisuutta seurataan osana normaalia operatiivista johtamista. Palveluverkkoa kehitetään yhteistyössä kunnan kaavoituksen, kasvun, elinvoiman ja viestinnän kanssa siten, että monipuolinen palveluverkko tunnistetaan ja sitä hyödynnetään aktiivisesti Vihdin veto- ja pitovoimatekijänä.

2. Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen järjestämistavasta käynnistetään markkinavuoropuhelu, jolla selvitetään mahdolliset palveluntarjoajat, suunnitelmat, ehdot sekä kustannustaso.

Tavoitteena on selvittää mahdollinen muu palveluntarjoaja, ja onko sellaisia saatavilla, jonka jälkeen voidaan tehdä päätös järjestämistavasta. Tarkoituksena on vahvistaa ruotsinkielistä varhaiskasvatusta ja mahdollistaa myös muunkielisten lasten eteneminen ruotsinkieliseen esiopetukseen ja edelleen ruotsinkieliselle koulupolulle.

Lisäksi sivistyslautakunta päättää, että

3. Varhaiskasvatukselle ja opetukselle luodaan kehityssuunnitelma vuoteen 2030 nykyisellä palveluverkolla ja suunnitelma käsitellään lautakunnassa kevään 2027 aikana ennen vuoden 2028 talousarvion käsittelyä.

Suunnitelmassa tulee tarkastella palveluiden järjestämistä, pedagogista laatua, toiminnan tehokkuutta ja taloudellista kestävyyttä kokonaisuutena huomioiden muun muassa lasten määrän väheneminen, kunnan taloustilanne sekä Vihdin tavoitteet lapsiystävällisenä kuntana. Kehittämisen tavoitteena tulee olla laadukkaiden, yhdenvertaisten ja saavutettavien kasvatus- ja opetuspalveluiden turvaaminen koko kunnassa sekä resurssien tarkoituksenmukainen ja vaikuttava käyttö nykyisen palveluverkon puitteissa.

Koska tehtiin kaksi kannatettua muutosehdotusta, suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa Rauanmaan ehdotus oli JAA ja Lindforsin EI. JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Oravala, Hahlman, Talts) ja EI-ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä). Lindforsin muutosehdotus voitti.

Tämän jälkeen äänestettiin esittelijän pohjaehdotuksen ja Lindforsin ehdotuksen välillä nimenhuutoäänestyksellä, jossa pohjaehdotus oli JAA, ja Lindforsin ehdotus EI. JAA-ääniä annettiin 5 (Rauanmaa, Haukkamäki, Oravala, Hahlman, Talts) ja EI-ääniä 8 (Hurme-Rintala, Kairajärvi, Lehikoinen, Lindfors, Olin, Siltala, Tiirikainen, Seppälä). Lindforsin muutosehdotus voitti.

Nuorisovaltuuston jäsenet ja kasvun ja oppimisen tuen erityisasiantuntija Kristiina Peltonen poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 20.48.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että
1. Vihdin nykyinen palveluverkko säilytetään, eikä palveluverkkosuunnitelmassa esitettyjä koulujen lakkauttamisia toteuteta.

Palveluverkkoa kehitetään pitkäjänteisesti osana kuntastrategian 2026–2033 sekä kunnan kasvu- ja elinvoimatavoitteiden toteuttamista. Kouluille ja päiväkodeille turvataan kehittämis- ja toimintarauha, eikä lakkauttamisia tai yhdistämisiä oteta uudelleen valmisteluun vuosittaisten talousarvioprosessien yhteydessä, elleivät olosuhteet olennaisesti muutu. Automaattista oppilasmäärään perustuvaa lakkauttamisen tarkastelurajaa ei oteta käyttöön.

Palveluverkon toimintaa, oppilasmäärien kehitystä ja taloudellisuutta seurataan osana normaalia operatiivista johtamista. Palveluverkkoa kehitetään yhteistyössä kunnan kaavoituksen, kasvun, elinvoiman ja viestinnän kanssa siten, että monipuolinen palveluverkko tunnistetaan ja sitä hyödynnetään aktiivisesti Vihdin veto- ja pitovoimatekijänä.

2. Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen järjestämistavasta käynnistetään markkinavuoropuhelu, jolla selvitetään mahdolliset palveluntarjoajat, suunnitelmat, ehdot sekä kustannustaso.

Tavoitteena on selvittää mahdollinen muu palveluntarjoaja, ja onko sellaisia saatavilla, jonka jälkeen voidaan tehdä päätös järjestämistavasta. Tarkoituksena on vahvistaa ruotsinkielistä varhaiskasvatusta ja mahdollistaa myös muunkielisten lasten eteneminen ruotsinkieliseen esiopetukseen ja edelleen ruotsinkieliselle koulupolulle.

Lisäksi sivistyslautakunta päättää, että

3. Varhaiskasvatukselle ja opetukselle luodaan kehityssuunnitelma vuoteen 2030 nykyisellä palveluverkolla ja suunnitelma käsitellään lautakunnassa kevään 2027 aikana ennen vuoden 2028 talousarvion käsittelyä.

Suunnitelmassa tulee tarkastella palveluiden järjestämistä, pedagogista laatua, toiminnan tehokkuutta ja taloudellista kestävyyttä kokonaisuutena huomioiden muun muassa lasten määrän väheneminen, kunnan taloustilanne sekä Vihdin tavoitteet lapsiystävällisenä kuntana. Kehittämisen tavoitteena tulee olla laadukkaiden, yhdenvertaisten ja saavutettavien kasvatus- ja opetuspalveluiden turvaaminen koko kunnassa sekä resurssien tarkoituksenmukainen ja vaikuttava käyttö nykyisen palveluverkon puitteissa.

Eriävän mielipiteen jättivät esittelijä Kirsi Hyvämäki (liitteenä), Vilja Haukkamäki, Katriina Rauanmaa ja Anja Oravala.

Tiedoksi	opetuspalvelut, varhaiskasvatus, kh
Pöytäkirjamerkintä	Tekninen korjaus: Asiatekstin Nummelan alue-lukuun lisätään ensimmäiseen kappaleeseen teknisenä korjauksena pois jäänyt Ojakkalan päiväkoti toimintaa jatkaviin yksiköihin.

Kunnanhallitus 23.11.2026
339/00.01.03/2025

Lasten määrän väheneminen, palveluverkon kasvava ylikapasiteetti ja kunnan taloudellisen liikkumavaran kaventuminen edellyttävät sivistyksen palveluverkon sopeuttamista. Sivistyslautakunnan 12.11.2026 §:ssä 63 esittämä eteneminen nykyisellä palveluverkolla ei ole Vihdin kunnalle pitkällä aikavälillä taloudellisesti kestävä ratkaisu. Nykyisten oppilasmääräennusteiden mukaan palveluverkossa olisi lukuvuosina 2031–2032 yli 2 000 laskennallisesti vapaata oppilaspaikkaa, mikäli palveluverkko säilytetään ennallaan. Näillä perusteilla kunnanhallitukselle esitetään sivistyslautakunnan esityksestä poikkeavaa ratkaisua, joka sisältää muutoksia sivistyksen palveluverkkoon.

Toimivalta	Kuntalaki (410/2025) §14, Hallintolaki (434/2003) §41 sekä Vihdin kunnan hallintosääntö §3 ja §24
Valmistelija	Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5239 Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5275 Kristiina Peltonen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4993 Timo Tuomi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 3539 749
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä osaltaan esitetyn opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehityssuunnitelman ja esittää edelleen valtuustolle, että se

1. hyväksyy esitetyn opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehityssuunnitelman vuosille 2027-2030 sillä muutoksella, että Vihtijärven koulua ei esitetä lakkautettavaksi esitetyn luonnoksen mukaisesti.
2. päättää käynnistää toimenpiteet kehityssuunnitelman täytäntöönpanemiseksi.
3. toteaa, että kehityssuunnitelmassa lakkautettavaksi esitettyjen yksiköiden osalta päätökset yksiköiden lakkauttamisesta sekä lakkauttamisajankohdasta tehdään erikseen.
4. toteaa, että tyhjäksi jäävien kiinteistöjen jatkokäytöstä, myynnistä tai purkamisesta päätetään erikseen; sekä
5. päättää, että jatkossa jos koulun oppilaiden lukumäärä alittaa kahtena peräkkäisenä tilastointipäivänä (20.9.) 35 oppilasta, otetaan toisen alituskerran jälkeen kantaa koulun toiminnan jatkamisen tarkoituksenmukaisuuteen. Ensimmäinen tarkasteluajankohta on vuonna 2029.

Päätös

Tiedoksi Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelukeskus, kuntalaiset